

Barendrecht

Contactblad

N° 148 Jaargang 2016/4

Het geheugen van Barendrecht

Leden opgelet!

Dit Contactblad bevat
de acceptgiro voor
de contributie 2017.

Nog altijd
even ambachtelijk

DE **Weypoort**
DICK SCHUMACHER

Kaasspecialzaak De Weypoort
Middenbaan 87
telefoon: 0180 - 61 29 29
www.deweypoort.nl

Velo Beheer BV

Postbus 27
2990 AA Barendrecht

Voordijk 275
2992 AL Barendrecht

Kraima
Middenbaan 81 Barendrecht
Tel. 0180 612059

Dimago® is ons exclusieve merk lak- en muurverf. Onze verf (ook de grondverf) is te mengen in maar liefst 1950 kleuren. Verkrijgbaar in diverse glansgraden, waarbij dimago® zijdeglans ook in een watergedragen kwaliteit verkrijgbaar is.

Riba

Dorpsstraat 129, 2992 BD Barendrecht,
Tel.: 0180 - 61 33 46, www.ribadetail.nl

Plezierig zaken doen met Berkman!

Een familiebedrijf dat 100 jaar bestaat. Zeker in de huidige snelle wereld lijkt dat een prestatie die niet meer van deze tijd is.

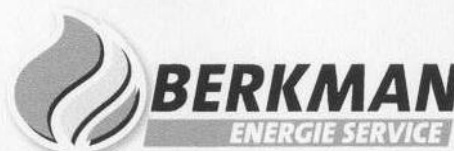
Momenteel behoort Berkman Energie Service tot één van de grotere onafhankelijke leveranciers van brandstoffen en smeermiddelen in Nederland. Zaken doen met Berkman Energie Service betekent betrouwbaarheid, duidelijkheid, maar vooral op een plezierige manier zaken doen met elkaar.

Plezierig zaken doen betekent voor ons:

Wat maakt ons bedrijf voor u plezierig? De medewerkers, de producten, de prijzen? Woorden alleen zijn hierbij onvoldoende. Maak persoonlijk kennis met ons en ervaar voor uzelf de plezierige sfeer en duidelijke cultuur van Berkman Energie Service!

- Maatwerk leveren
- Weten wie onze klanten zijn
- Onze jarenlange kennis en ervaring aan u beschikbaar stellen

- Dag en nacht bereikbaar zijn
- Kwaliteitsproducten tegen concurrerende prijzen
- Duidelijke afspraken zonder kleine lettertjes

paul casteleijn
HOVENIERS ^BV

Noldijk 126 2991 VL Barendrecht
Tel. 078-6771123 Fax.078-6771118
www.paulcasteleijn.nl

hét adres voor ***tanken wassen*** ***shoppen***

aanhangwagen
verhuur

ziedewij
pitstop van Barendrecht

Middelweg 3 - Barendrecht

Automobielbedrijf M. Vogelaar

Onderhoud - reparaties - verkoop automobielen
APK keuringen

v.d. Meulenstraat 6 - 2992 KM Barendrecht
Telefoon 0180-394666

VIJFVINKEL

SCHOENEN

Middenbaan 98 • 2991 CT Barendrecht
Tel. 0180 - 613 221 • Fax 0180 - 611 314

Barendrecht (0180) 613 047

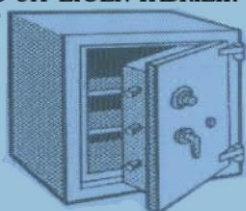
Ridderkerk (0180) 468 222

Dorpsstraat 141 • 2992 BD Barendrecht • tel: 0180-612130
www.diggels-eetcafe.nl

NIEUWE EN OCCASION **BRANDKASTEN**

RECHTSTREEKS UIT EIGEN FABRIEK!
CA. 500 STUKS
OP VOORRAAD

BRANDKASTENFABRIEK
N.A. VAN DEN HOVEN & ZN. B.V.
WWW.VDHSAFES.NL / TEL. 0180-612988

Van der Linden

Internationaal Transport
Agrarisch Loonbedrijf
Garagebedrijf

Koedood 27 Barendrecht Tel. (0180) 612911 Fax (0180) 620391

HOUTHANDEL

Fa. GEBR. MULDER

VUREN-GRENENHOUT-DEUREN-PLATEN

Ziedewij 3
2991 LA Barendrecht
Tel. 0180 613173
Fax 0180 611342

www.dajong.computervrienden.nl
Dajong Computervrienden
Boerhaavelaan 7, 2992 KB Barendrecht
telefoon: 0180-625130
e-mail: dajong@helpt.nl
www.dajong.computervrienden.nl

5 jaar Stichting Dajong 2006 - 2011

Bespaar tot 50%
op uw ICT en telefonie met

 DIGISOURCE
UW DIGITALE BRON!

BEHEER

TELEFONIE

CONNECTIVITEIT

CLOUD

DIGISOLAR

Bel **088 3 444 777** of ga naar digisource.nl
en ontvang gratis een vrijblijvende offerte

Gouwe 3c
2991 CJ
Barendrecht
0180 623600

DE FIETSENMAKERIJ AGN

POT

BAKKERS SINDS 1820

*Sinds begin 19e eeuw bakte de eerste generatie Pot (Leendert)
in Alblasterdam al brood. Zijn kleinzoon begon als bakkerszoon
in 1884 een bakkerij in Barendrecht op de Singel en tot heden is
de bakkerij hier gevestigd.*

Onderlangs 15, Barendrecht - 0180-612043 - www.bakkerijpot.nl - bestel@bakkerijpot.nl

 GENIET VAN VERS

Contactblad

Inhoudsopgave

	Van de redactie	2
	Verenigingsnieuws	2
<i>Wim van Helden</i>	D'Ouwe School	5
<i>Wim de Regt en Roelof Roomer</i>	De Posttrein	8
<i>Gert Hoefakker</i>	Barendrechtse herinneringen 1951-1976	10
<i>Simon Hoek</i>	Restauratie monumentale interieur Dorpskerk (2)	11
<i>Maaike Roomer-van Roosmalen</i>	Zoekplaatje	13
<i>Drs. R.J. de Redelijkheid</i>	De Heer van Hendrik-Ido-Ambacht	14
<i>Maaike Bakker</i>	Hongerig en koud!	23

Colofon

Het Contactblad is een uitgave van de Historische Vereniging Barendrecht en verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan met bronvermelding.

Redactie: J.E.J. Blinde jr., R.J. Roomer en mevr. M. Roomer-van Roosmalen

e-mail: contactblad@historischbarendrecht.nl

Druk: Goud PrintCenter, Alblasserdam

Sluitingsdatum inlevering kopij voor het volgende nummer: 28 februari 2017

ISSN 0169-5460

Ledenadministratie

Voor aanmelding voor en opzegging van het lidmaatschap alsmede voor het doorgeven van een adreswijziging gelieve u contact op te nemen met de ledenadministratie:

Mw. N. Verschoor, Scheldestraat 61, 2991 AJ Barendrecht, 0180-617962

e-mail: info@historischbarendrecht.nl

De contributie bedraagt € 17,50 per jaar. Een extra bijdrage is altijd welkom.

Op de voorplaat

Fragment dakbalk D'Ouwe School; zie artikel op pagina 4 (foto: Cees Dorsman)

Het laatste Contactblad van 2016 ligt voor u en is weer gevuld met een aantal interessante verhalen uit de Barendrechtse historie. Een verslag van het bezoek aan 'De Postrein', de hobbywinkel aan het begin van het "Oude Dorp", verenigingsnieuws, een aantal historisch artikelen van Maaïke Bakker en de heren De Redelijkheid en Hoefakker. Verder het vervolg op het verhaal van de restauratie van het interieur van de Dorpskerk.

Wij wensen u prettige feestdagen en veel leesplezier.

Rectificatie

In het vorige Contactblad (147) is een foutje geslopen. In het artikel over "het leven van Arie de Lange" werd vermeld dat er een pacht werd verworven voor de grienden bij Heinenoord in de Hoekse Waard en van de Carnisse en Rhoonse grienden. Dit was echter geen pacht, maar een contract voor het onderhoud ervan. Waarvan akte.

Verenigingsnieuws

Algemene Ledenvergadering

Hiermee nodigt het bestuur van de Historische Vereniging Barendrecht u van harte uit voor de Algemene Ledenvergadering, die gehouden zal worden op dinsdag 31 januari 2017. De vergadering vindt plaats in D'Ouwe School en vangt aan om 20.00 uur.

Agenda

- 1 Opening
- 2 Vaststelling van de agenda
- 3 Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 19 april 2016
- 4 Ingekomen stukken
- 5 Mededelingen
- 6 Jaarverslag van de secretaris
- 7 Jaarverslagen van de werkgroepen
- 8 Jaarverslag van de penningmeester
De onder 3, 6, 7 en 8 genoemde verslagen zijn op verzoek een week voor de vergadering te verkrijgen bij de secretaris en liggen tevens op de vergadering ter inzage.
- 9 Verslag van de kascontrolecommissie
- 10 Verkiezing van de nieuwe kascontrolecommissie
- 11 Bestuursverkiezing
De heer J.E.J. Blinde is aftredend en stelt zich herkiesbaar. Volgens artikel 13 lid 3 van de statuten kunnen vijf of meer leden voor aanvang van de vergadering schriftelijk aan het bestuur kandidaten kenbaar maken.
- 12 Bestuursbeleid
- 13 De begroting
- 14 Contactblad digitaal
- 15 Vaststelling van de contributie
- 16 Rondvraag

Twee vrijwilligers van het eerste uur nemen afscheid

De Historische Vereniging Barendrecht is voor het grootste deel afhankelijk van de inzet door vrijwilligers. Vrijwilliger van het eerste uur is Ad den Otter. Hij is ruim 40 jaar actief geweest bij de vereniging en heeft nu, samen met zijn vrouw die later ook vrijwilligster werd, besloten te stoppen.

Ad is begonnen met het verzamelen en opknappen van landbouw-werktuigen en gereedschappen uit de grienden. De vereniging heeft via hem een grote verzameling kunnen opbouwen. Ook heeft hij meegewerkt aan de ombouw van de grote zaal, deze werd expositie-ruimte met verschillende vertrekjes, en er is samen met de vrijwilligers een vloer op de zolder gemaakt zodat deze voor opslag geschikt werd. Het realiseren van bijvoorbeeld de vlashoek, het schooltje, de klompenhoek is op zijn initiatief en met zijn actieve deelname gerealiseerd. Regelmatig gaf Ad demonstraties over vlasbewerking en landbouwtechnieken in de vroegere tuinbouw. Zijn kennis hierover wist hij op een duidelijke en enthousiaste manier op zijn gehoor over te brengen.

Ook bij de werkgroep restauratie en onderhoud voorwerpen heeft Ad zijn steentje bijgedragen en heeft hij samen met andere vrijwilligers gezorgd voor de verkoop van overtallige objecten op koninginnedagen en andere festiviteiten.

Na terugkomst van een vakantie kwam Ad met het idee om de werkplaats naar de kelder te verplaatsen zodat de huidige ruimte beschikbaar werd voor het tentoonstellen van de Velo wasmachines.

Bij de voorbereidingen van diverse tentoonstellingen waren Ad en Nel de vrijwilligers die altijd bereid waren om de handen uit de mouwen te steken en hiervoor beide originele ideeën aandroegen. Denk hierbij aan de tentoonstelling 50 jaar watersnoodramp, waarvoor een maquette werd gemaakt waarbij het onderlopen van de Zuidpolder in 1953 door Ad gedemonstreerd werd. Veel Barendrechtse, onder wie ook klassen met schoolkinderen, hebben deze tentoonstelling bezocht en ademloos naar zijn bevoegen uitleg geluisterd. De tentoonstelling in 1995 over 50 jaar bevrijding werd mede door de onderduikers-ruimte naar een idee van Ad een groot succes. Ook Nel heeft vele schoolklassen en allerlei gezelschappen rondgeleid en wist daarbij levendig te vertellen over de geschiedenis van Barendrecht. Daarbij werd de inwendige mens niet vergeten en zorgde zij voor koffie of thee met de nodige versnaperingen.

Verder zorgde Nel voor de verduisteringsgordijnen in D'Ouwe School, verzorgde zij het Schakelarchief, de koffie en thee tijdens de dinsdagmiddagbijeenkomst en was zij mede-initiatiefnemer bij het organiseren van de Kerstmarkt in D'Ouwe School.

We missen Ad en Nel als enthousiaste vrijwilligers en willen hen graag bedanken voor de jarenlange inzet.

Waardering voor echtpaar Veenman

De heer C. Veerman heeft dinsdag 4 oktober 2016 een Barendrechtse Waarderingsspeld ontvangen uit handen van burgemeester Van Belzen. Mevrouw A.S.G. Joesse-Veenman is kortgeleden overleden, maar ook aan haar was de speld toegekend. Haar dochter heeft deze bij uitzondering postuum in ontvangst genomen.

Zowel de heer als mevrouw Veenman heeft zich sinds 1984 ingezet voor de vereniging. In dat jaar kwamen we in het bezit van de nalatenschap van de heer J. Schop. Een deel daarvan waren tachtig filmrollen, waaronder twintig akten die geschreven waren in Oude Schrift. De heer en mevrouw Veenman hebben samen met een groep leden van de vereniging een cursus Oude Schrift gevolgd en hebben meegeholpen de akten te vertalen. Daarnaast heeft meneer Veenman zich ingezet voor de werkgroep genealogie, waarvoor hij kaartjes heeft uitgeschreven voor het kaartenbaksysteem met Doop-, Trouw- en Begraafakten. Mevrouw Veenman heeft geholpen met het uitzoeken van oude foto's en heeft advertenties uit De Schakel van 1945 tot 1991 uitgeknipt en in mappen gesorteerd.

Archief A.M. Overwater

Van de heer A.M. Overwater heeft de Historische Vereniging Barendrecht (een deel van) zijn archief ontvangen over de geschiedenis van Barendrecht. Het beslaat diverse ordners en mapjes met knipsels en werkkopieën, die verzameld in thema's een overzichtelijk beeld schetsen van die geschiedenis. Tevens vonden we enige werkaantekeningen van zijn onderzoeken, die veelal hebben geleid tot interessante publicaties.

De HVB is zeer verguld met dit archief. Zij heeft het beheer ervan overgedragen aan de werkgroep genealogie en archieven, waar de heer Overwater jaren deel van heeft uitgemaakt. De vrijwilligers van deze werkgroep hebben meer tijd nodig om de omvang en betekenis van deze schenking op volle waarde te schatten en een plaats te geven binnen de reeds bestaande collectie. Het enthousiasme om erin te duiken is groot, maar de benodigde tijd en handen in deze feestmaanden ontbreken om nu al een gedetailleerde analyse te ondernemen. De dank en waardering is er echter niet minder om.

Als de brandweer ...

Van de heer Vos ontvingen wij een tweetal foto's van de inzet van de brandweerjeep van de Barendrechtse brandweer.

222. De brandweer van Barendrecht had een Willys M-38 uitgerust met een ladderrek. Het voertuig werd onder meer ingezet bij de grote brand bij de beschuifabriek Hooymeijer, (1954)

De Jeep is het beroemdste en meest herkenbare voertuig van de Tweede Wereldoorlog geworden. Al voor de oorlog bestond bij het Amerikaanse leger de wens voor een licht, wendbaar en overal inzetbaar verkenningsvoertuig. In 1940 worden ruim honderd fabrikanten uitgenodigd met voorstellen te komen, maar de overheidsseisen zijn zo zwaar dat slechts Willys-Overland en American Bantam overblijven. De overheid zelf betreft Ford erbij vanwege de enorme productiecapaciteit die dit merk heeft. Het langetermijncontract gaat echter naar Willys, omdat hun prototype de beste pk-gewichtsverhouding en een geweldige, letterlijk onverwoestbare motor biedt: de 2,2 liter viercilinder Willys 442 'Go Devil'-zijklepper.

Aan het eind van de oorlog zijn er 639.245 jeeps geproduceerd, waarvan circa 361.000 door Willys, de rest bij Ford en Bantam. De auto's hadden hun diensten niet alleen bewezen als verkenningswagen, maar onder meer ook als brandweerauto.

De brandweer van Barendrecht had een Willy M38, uitgerust met een ladderrek. Het voertuig werd onder meer ingezet bij de grote brand bij beschuifabriek Hooymeijer in 1954. Na de oorlog vervolgt de jeep zijn succesverhaal zowel in het leger als in de burgermaatschappij.

Over de naamgeving van de jeep doen verschillende theorieën de ronde. De meest bekende is dat het een samentrekking is van de letters GP, voor General Purpose (algemene doeleinden), die allerlei problemen kon oplossen.

Wim van Helden

Deze winter hoopt de Historische Vereniging Barendrecht haar jubileum te vieren. Om precies te zijn, op 13 december 1976 werd de vereniging opgericht. Dat betekent dat zij nu 40 jaar bestaat.

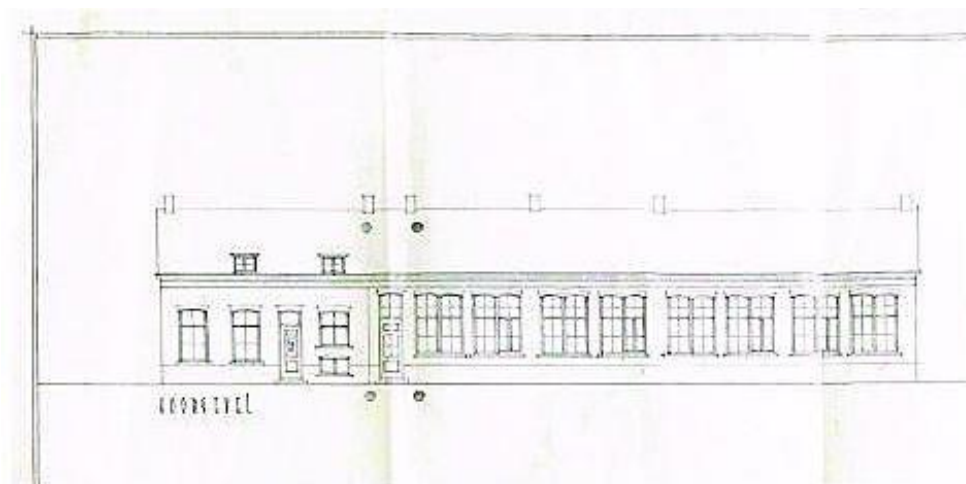
In de eerste jaren waren er op diverse plaatsen mogelijkheden om gekregen “historische” spullen op te slaan. Belangrijkste plek was wel het bovenmeestershuis naast de voormalige Hervormde school aan de Tweede Barendrechtseweg 181. Al snel bleek dat er een definitiever, maar vooral groter pand nodig was. Het bestuur van de vereniging is lang met de gemeente in overleg geweest over deze definitieve plek. Onder meer kwam de kelder van het nieuwe gemeentehuis in beeld en boerderij Van der Jagt bij de kruising van de Dorpsstraat (Oost) en Gebroken Meeldijk, waar nu de school voor speciaal onderwijs De Wijngaard gevestigd is. Al deze locaties verdwenen ook weer uit beeld. Het bestuur liet ook zijn oog vallen op de oude lagere school achter de Hervormde kerk (de huidige locatie), maar de gemeente wilde daar een jongerensoos vestigen.

In 1989 blijkt dat de gemeente toch plek heeft voor de vereniging in genoemde school. Dat was een heugelijk feit. De leden van de vereniging moesten wel zelf de handen uit de mouwen steken om het gebouw aan te passen aan de eigen wensen. Uiteindelijk kon op 23 maart 1991 het gebouw geopend worden!

Maar wat is dit voor gebouw?

Als we terug gaan in de geschiedenis komt naar voren dat er in 1795 op deze plaats al een schoolgebouw stond. Daarmee is het de oudst bekende school van Barendrecht. Over dit gebouw is niet veel bekend. Het was een staatsschool. Nederland kende rond 1800 één staatsschool waar iedereen onderwijs ontving. Dit onderwijs werd grotendeels door de protestants-christelijke achtergrond van de leraren bepaald. Dit zal ook komen doordat de onderwijzer vaak ook koster was of voorzanger in de kerk. Zonder kerkelijke steun was een dergelijke baan niet mogelijk.

In de notulen van burgemeester en wethouders van Oost- en West-Barendrecht uit 15 maart 1854 wordt een gebouw genoemd. In zijn openingsrede op 23 maart noemt voormalig voorzitter M. Zoutendijk als bouwdatum 1856 en als bedrag voor de bouw 11.000 gulden. Dit moet welhaast nieuwbouw zijn op de plaats van de eerder genoemde school uit 1795.

Tekening van voorgevel van de Openbare School voor L.O. te Barendrecht, dec. 1938 door gemeente architect J.H.A. Knevel. Op deze tekening zijn de middelste zes ramen, rechts van de rechterdeur, van de in 1854 gebouwde school (WvH).

Het gebouw is dus 160 jaar oud. Althans het middengedeelte. De woning links is later aangebouwd en ook het meest rechtse gedeelte, de twee rechter ramen zijn later aangebouwd. Van dit laatste feit kunnen we op de zolder van dit gedeelte, op een gebint een met potlood geschreven tekst zien: “School aangebouwd van mei tot aug. (of sept., tekst is door een knoest in het hout onleesbaar) 1884.” Wie deze tekst heeft geschreven is niet bekend.

Daarmee hebben we drie bouwperiodes voor het gebouw. Al die tijd is het als schoolgebouw in gebruik. Vele verhalen zijn er bekend van Barendrechtse die hier hun lagere schooltijd hebben doorgebracht. Ook zijn er nog filmpjes waarop de leerlingen, de onderwijzers en onderwijzeressen, maar bovenal het gebouw zelf te zien zijn.

Gymzaal

In februari 1952 wordt door de gemeente Barendrecht een openbare aanbesteding uitgeschreven voor de bouw van een nieuwe Openbare Lagere School. Het gebouw van zeven lokalen komt aan de Evertsenstraat, hoek Trompstraat te staan, in de Zeeheldenwijk, de latere J.M. Reas School, vernoemd naar haar oude bovenmeester. Daarmee komt het oude gebouw aan de Piet Heinstraat leeg te staan. Het wordt omgebouwd tot gymzaal. Ook nu zijn er nog vele Barendrechtse die zich herinneren hier als leerling van de andere lagere scholen van Barendrecht hun gymlessen kregen. Die bekende kleedkamergeur van sport en zweet kan menigeen nóg ruiken. In de eerste Gemeentegids voor Barendrecht, uitgegeven in 1962 staat een plattegrond met daarop een letter G bij het gebouw. In de uitleg staat bij de letter G: Bureau Gemeentewerken, Gymnastiekzaal.

En in de uitgave Sport Ontspanning van de Sportstichting “Barendrecht” worden de sportzalen van Barendrecht genoemd. Daaronder Gymnastieklokaal Dorp. De zaal wordt gebruikt door Gymvereniging “Barendrecht”, Christelijke Gymvereniging K&V (Kracht en Vlugheid) en, op zaterdag, door Wielrenvereniging “Barrhopoort”. In de Gids Barendrecht van 1973 wordt de zaal genoemd onder Sportaccommodaties als Gemeentelijk Gymnastieklokaal Dorpsstraat. Maar aan deze sportieve bestemming komt echter een eind.

’t Gympie

Al in De Schakel van 22 juli 1966 staat een bericht van het comité “Generatie 20” met het verzoek aan het gemeente bestuur om een eigen ruimte. In begin juli 1970 staat in De Schakel een oproep: “Grote hearing. Volk! Vrijdag 10 juli organiseert: St. Jeugd Barendrecht de belangrijke Aksie-hearing: OP KORTE TERMIJN MOET ER EEN JEUGDHUIS KOMEN IN BARENDRECHT.”

In De Schakel van 16 juli 1970 staat: “In maart jl. werd de Werkgroep Jeugd opgericht als overkoepelingsorgaan van alle jeugd organisaties in Barendrecht.” Daaruit ontstaat de Stichting Jeugd Barendrecht i.o. met als eerste doel: een eigen locatie. Daarbij plaatst De Schakel een tekening van het latere ’t Gympie.

Ook nu moesten de gebruikers, de jeugd van Barendrecht veel verbouwwerk zelf doen. Op 5 april 1980 wordt ’t Gympie geopend door wethouder M.L. Matthijsse. Maar ook ’t Gympie zat niet voor eeuwig in het gebouw.

FRR

Na de jeugd van ’t Gympie werd de oude gymzaal enige tijd gebruikt door Club FRR, Free Radio Rotterdam. Deze club runde een discotheek en zond al zeven jaar illegaal uit op de Rotterdamse kabel. Nu kreeg de club een officiële status. Op 2 januari 1988 had ze haar eerste uitzending. Deze discotheek bleek echter voor overlast te zorgen in de dorpskern en de vergunning werd niet verlengd.

Historisch Vereniging Barendrecht

Het bestuur van de Historische Vereniging die alle zaken rondom lege panden in de gemeente in de gaten hield, kwam nu in de benen. De één sprak deze aan, een ander weer die en dat alles leidde er toe dat de gemeenteraad op 26 maart 1990 het gebouw aan de HVB besloot te verhuren. In de raadsvergadering waar dit besloten werd steeg een luid applaus op van de publieke tribune waar vele HVB leden de vergadering bijwoonden! De gemeenteraad gaf de vereniging een subsidie van 160.000 gulden waarbij bedongen werd dat de vereniging door eigen inbreng nog eens 20.000 gulden zou bijdragen. Op 1 december 1990 moest het woonhuis aan de Tweede Barendrechtseweg leeg opgeleverd worden dus een drukke tijd brak aan. Met vele handen werd het gebouw heringericht. Een grote toonzaal, diverse kleinere zaaltjes, een keuken, en ruimte voor onderhoud. Ook de zolder moest verstevigd worden om spullen op te slaan. Een zware klus om de planken en balken boven te krijgen. De kelder werd opgeknapt, maar later bleek deze te vochtig te zijn en moest gerepareerd worden. Alle spullen werden uit de diverse opslagplaatsen verhuisd naar het nieuwe pand.

Op zaterdag 23 maart 1991 was het dan zover. Het nieuwe onderkomen van de Historische Vereniging Barendrecht werd geopend door ruim dertig oud leerlingen van de vroegere openbare lagere school, waaronder SGP Eerste Kamerlid H.G. Barendregt en jonkheer P.A.C. Beelaerts van Blokland, commissaris der koningin in Utrecht. Met oud onderwijzers Roost en Sluimer en een oude brandspuit werd de nieuwe naam van het gebouw onthuld. Na een prijsvraag werd als nieuwe naam gekozen voor D'Ouwe School.

Daarna konden de diverse werkgroepen van de vereniging hun ter beschikking staande ruimtes gaan gebruiken.

Eén van de eerste tentoonstellingen in de grote zaal van D'Ouwe School was die van de 100 jaar bestaande bakkerij Mooyaart. Eigenaar en verenigingslid Dick Mooyaart had materiaal gekregen van het Bakkerijmuseum uit Zierikzee. Deze werd aangevuld met materiaal van Mooyaart zelf, waardoor een informatieve tentoonstelling ontstond.

Gedeelte van de toonzaal, spaarzaam ingericht in vergelijking met nu.

De familie Mooyaart met voorzitter Zoutendijk bij de opening. (Foto D. Mooyaart)

In 2016 was het dus ook 25 jaar geleden dat de HVB in d'Ouwe School haar plaats in Barendrecht heeft gevonden. Vele bezoekers hebben het gebouw bezocht voor één van de vele tentoonstellingen, voor informatie bij een werkgroep, voor een vergadering want de tentoonstellingszaal is ook daarvoor te gebruiken, voor het afgeven van oude spullen voor de vereniging en voor ... noem maar op.

Heeft u zin gekregen in een bezoek? U bent van harte welkom! Op de website van de vereniging www.historischbarendrecht.nl vind u naast vele interessante artikelen ook de actuele openingstijden. Ook het kwartaalblad Contactblad Historische Vereniging Barendrecht is een mooi blad om met de vereniging in contact te komen.

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van de geschiedenis van de HVB zoals J.E.J. Blinde sr. (†) die beschreven heeft. Ook werd gebruik gemaakt van artikelen die in de lokale pers gestaan heeft waaronder in De Schakel, Het Zuiden en de Noord en Waalbode. Ook uit de rijke collectie van de vereniging is informatie gehaald evenals uit de herinneringen van onze huidige leden.

Wim de Regt en Roelof Roomer

BARENDRECHT KENT TALRIJKE (FAMILIE)BEDRIJVEN MET EEN LANGE EN BOEIENDE GESCHIEDENIS. IN EERDERE UITGAVEN PUBLICEERDE HET CONTACTBLAD REEDS VERHALEN OVER DERGELIJKE ONDERNEMINGEN. DE SERIE WORDT VOORTGEZET MET HET VERHAAL OVER 'DE POSTTREIN', EEN UNIEK WINKELTJE IN DE HISTORISCHE DORPSKERN.

De historische dorpskern van Barendrecht heeft, hoewel weinig opvallend en niet algemeen bekend, een uniek winkeltje. Het is gevestigd in een meer dan drie eeuwen oud pand aan de Dorpsstraat 121-123 en heet 'de Posttrein'.

Eigenaar van het pand en de knusse winkel achter de groen omrande etalages is sinds het einde van de jaren '80 Peter den Hond (55). Hij heeft indertijd van zijn hobby zijn beroep gemaakt, maar dat is eerder toevallig dan bewust gegaan.

'Van origine ben ik metselaar. Ik moest met dat werk stoppen vanwege klachten aan m'n knieën. Uitkijkend naar een andere baan kreeg ik de kans om als magazijnbediende te beginnen bij de groothandel in modeltreinen van de familie Domenie. Dat was rond 1986. Het magazijn was toen gevestigd in de voormalige werkplaats van Onnink aan de Lohmanstraat en later in een pand op de Dorpsstraat, op de plek waar

nu de Maranathakerk staat. De groothandel leverde modeltreinen van alle bekende merken aan winkels in het hele land en had, op dit adres, een winkel in de Dorpsstraat,' vertelt hij.

De afzet van het relatief kostbare speelgoed via de groothandel ging van lieverlee achteruit en de financiële zorgen van de familie Domenie namen toe. Peter den Hond zag zijn baan in gevaar komen en vatte in 1988 moed om het pand in de Dorpsstraat (winkel en woonruimte ernaast) te kopen van eigenaar Henkes Distilleerderij. Zo werd hij een jaar lang de huisbaas van zijn werkgever. In 1989 ging de groothandel failliet en nam magazijnbediende Den Hond 'de Posttrein' over.

Het was niet zo bijzonder dat de geboren Ridderkerker zijn zakelijke toekomst vond in de branche van modeltreinen en de wereld van modelbouwers. 'Ik ben als het ware opgegroeid met modeltreinen. Mijn vader had een spoorbaan in de achterkamer van onze flatwoning. Hij was er elke avond mee bezig en deelde zo zijn liefde met de huisgenoten. Vanuit zijn hobby kreeg ik op beurzen contact met de familie Domenie en toen zij een magazijnbediende zocht, viel de keus op mij. Dat is in het kort het verhaal.'

Een van de oudste panden van Barendrecht

Het pand waarin 'de Posttrein' is gevestigd, behoort tot de oudste bebouwing van Barendrecht. Het werd in de periode 1641-1647 opgetrokken in opdracht van wagenmaker Dirck Ariens. Tot 1830 stonden er tussen deze woning en het gebouw 'Van Oudts het Raedthuis' geen huizen langs de Dorpsstraat.

De winkel annex woonruimte die thans in het bezit is van Peter den Hond, is in de voorbije eeuwen vele malen van eigenaar gewisseld. Bekende namen van vroegere eigenaren zijn onder meer Cornelis en Aart Vijfvinkel, telgen van de familie van schoenherstellers. Bij het pand hoorde toen ook een ruime boomgaard.

Uit archieven van het kadaster blijkt ook dat verscheidene keren een bakkerij in het pand was ingericht.

Inmiddels bijna dertig jaar is Peter den Hond ‘machinist’ van de ‘de Posttrein’, vernoemd naar het schild op de wagons van de voormalige posttreinen van de Posterijen. Zijn nauw bemeten winkel – na de overname door het wegbreken van een muur en een andere indeling enigszins vergroot – is tevens een museum met vele honderden fabrieksnieuwe en tweedehands modeltreinen, modelauto’s, stoommachines, bouwdozen, puzzels en een reusachtig groot assortiment onderdelen. Hobbyisten uit de wijde omgeving kunnen er hun hart ophalen.

Liefhebber Den Hond ontwikkelde zich als kleine zelfstandige ondernemer tot zakenman die de trends in zijn branche nauwlettend volgt. Aanvankelijk breidde hij het aanbod van modeltreinen uit met het bekende Legosysteem. Na enkele jaren specialiseerde hij zich via een ruil met een collega in Zeeland helemaal op modeltreinen. Thans bestaat het assortiment naast modellen van treinen, auto’s en vliegtuigen uit onder meer bouwdozen, puzzels en artikelen van het Sluban-systeem, een alternatief voor Lego. Met al deze aanpassingen probeert hij bestaande en nieuwe klanten aan zich te binden.

Dat valt overigens niet mee, bekend hij. De generatie modelbouwers van spoorbanen vergrijsd sterk en de jeugd heeft weinig tot geen belangstelling voor modeltreinen. Het hoeft geen betoog dat deze ontwikkeling de verkoop allerminst bevordert. Een rol daarbij speelt ook dat modeltreinen – van metaal of kunststof – stevig aan de prijs zijn. De koper van een model van een stoomlocomotief moet al gauw enkele honderden euro’s neertellen. Tweedehands modellen zijn goedkoper, maar gaan niet voor een weggeefprijs de deur uit.

In de vitrines van de ‘de Posttrein’ staan de modellen van bekende merken te pronken. Märklin en Trix – beide eigendom van de Duitse speelgoedgigant Sumba – vormen de eredivisie, maar Fleischmann/Roco uit Oostenrijk is ook nadrukkelijk present.

In hun thuislanden ontwerpen de fabrieken tegenwoordig de modellen en produceren ze de mallen, maar de samenbouw van de onderdelen – nog steeds handwerk! – gebeurt in landen waar de lonen aanzienlijk lager zijn.

Wie zich wil oriënteren omtrent het aanbod van de winkel kan eveneens terecht op internet. Google biedt de kijker een volledig beeld van het aanbod in ‘de Posttrein’. Het digitale tijdperk heeft trouwens ook de wereld van de modelbouwers bereikt. De hendels en knoppen van vroeger zijn opgevolgd door smartphones die modeltreinen zonder mankeren over de rails sturen.

Het winkeltje van Peter den Hond past als een stukje van een legpuzzel in het oude centrum van Barendrecht. Binnen straalt goedmoedigheid de bezoeker toe. Het is daarom dat ‘de Posttrein’ ’s morgens gewoonlijk een soort soos is voor vrienden en kennissen die op barkrukken voor de toonbank een bekertje koffie drinken en een praatje maken. De ‘machinist’ is dan een gastheer die ondertussen bezig is met de reparatie van modellen. Klanten komen als regel in de loop van de middag, vaak met vragen waarop zij in geen andere speelgoedwinkel antwoord krijgen. Zo uniek is ‘de Posttrein’.

Gert Hoefakker

Als je al 40 jaar niet meer in Barendrecht woont, komen allerlei herinneringen bovendrijven uit de tijd dat je er je jeugd jaren beleefde en er hebt gewerkt. Zonder die periode te gaan idealiseren, heb ik die tijd beleefd als interessant genoeg om er een verhaal over te schrijven.

In 1951 kwamen wij in Barendrecht wonen. Mijn vader had de smederij gekocht van Jac. den Hollander, die ging emigreren naar Amerika. Of Den Hollander niet genoeg verdiende voor het onderhoud van zijn gezin, het zou best kunnen, hij had dacht ik 13 kinderen.

De smederij was gevestigd op de hoek van het Doormanplein/Dorpsstraat, dus in het centrum van het dorp. Er waren veel meer, meestal kleinere bedrijven in Barendrecht. Een industrieterrein? Nog nooit van gehoord. Alles bevond zich in de kern van het dorp met daar omheen de uitgestrekte landerijen. De boeren en tuinders die soms met het nodige personeel de landerijen en akkers verzorgden, kwamen bij de smid voor het maken en onderhouden van hun gereedschap, ook omdat het degelijk, professioneel gereedschap moest zijn. De mensen werkten er lange dagen mee, het waren vaklui. Er waren boeren die zo ongeveer 25 man personeel in dienst hadden. Alles gebeurde met de hand, het land werd omgeploegd met zware Belgische werkpaarden, de paarden kwamen regelmatig naar de smederij voor hoefbeslag. Rijdende hoefsmeden bestonden niet, omdat de zware werkpaarden in een *travaille* of hoefstal beslagen werden, ze waren veel te zwaar om met de hand bewerkt te worden. Begin jaren '50 had mijn vader zo'n 60 paarden regelmatig te voorzien van nieuwe hoefijzers. Wanneer het een regenachtige dag was kon er moeilijk op het land worden gewerkt en kwamen er altijd paarden om te beslaan.

Arie Leeuwenburg werkte bij bakker Pot en ging dagelijks met paard en wagen brood bezorgen in Rotterdam-Zuid, regelmatig kwam hij met zijn paard in de smederij.

Siem van Bergeijk bracht rijdend op zijn motor een van zijn paarden, met één hand gaf hij gas, met de andere hand hield hij het paard vast aan een touw. Nadat het paard van nieuwe hoefijzers was voorzien bracht ik het als 10-jarige weer naar de boerderij aan de Ziedewijdsdijk. Nadat ik met behulp van mijn vader boven op het paard was gezet, zette hij het zomaar op een lopen, hollend naar zijn eigen stal aan de Ziedewijdsdijk; sturen kon niet, het hoofd ook niet, het dier wist precies hoe het thuis moest komen. De brede rug van het dier maakte dat ik de hele rit moest balanceren om er niet af te vallen, gelukkig kon ik een ruime hand vol van zijn lange manen vast houden. Bij het oversteken van de Barendrechtseweg moesten wij voorrang geven aan een auto die vanaf de 2e Barendrechtseweg kwam – stoplichten waren er niet – en hoeveel keer ik ook “ho” en “stop” riep, hij holde gewoon door. De man in de auto zag het en stopte voor ons, met een hand bleef ik de manen van het paard vasthouden en zwaaide naar de auto, ik wilde eigenlijk zeggen “dank u wel, meneer”. Vrolijk holden we verder door de Dorpsstraat, de Binnenlandsebaan bestond niet, een stuk verder werd het weer spannend. Op de splitsing van de Dorpsstraat en Gebroken Meeldijk en Ziedewijdsdijk ging het zoals het hoorde vanzelf rechtsaf, bij de boerderij gekomen ging het linksom, de dijk af en meteen rechtsaf de stal in.

Persoonlijke noot van de redactie *Roelof Roomer*

Bij het lezen van de kopij van de heer Hoefakker over de smederij van zijn vader aan de Dorpsstraat/Doormanplein kwamen bij mij de herinneringen weer boven uit die tijd en leek het wel of ik de geur van het hete hoefijzer tegen de paardenvoet daarbij rook. Als achtjarige jongen stond ik daar samen met vriendjes uit de buurt na schooltijd te kijken naar dit stukje vakwerk.

Ook herinner ik mij nog dat ik in die tijd graag een hond wilde hebben, en dat ook kenbaar maakte bij de smid. De familie Hoefakker had destijds een kleine hond en Hoefakker sr. beloofde mij plechtig: “Zodra het beestje jongen krijgt mag je er eentje gratis komen afhalen!” Zo blij als een kind kan zijn ging ik naar huis en ik ging regelmatig terug om te kijken “hoe ver het was”. Maar het wachten ging wel erg lang duren – het was namelijk een reu! Ja, de smid wist wat humor was.

Het was niet alleen paarden beslaan, allerlei attributen die je vandaag de dag in de winkel koopt, moesten gemaakt worden bij de smid. De smid moest ook creatief zijn om datgene te bedenken en te maken wat een klant nodig had. Alles wat niet bestond, maakte hij op maat, zou je kunnen zeggen. Een smederij was in die tijd onmisbaar, een dienstverlenend bedrijf.

Langzamerhand kwam de mechanisatie in de landbouw op gang. De paarden verdwenen en tractoren kwamen ervoor in de plaats. De ploegen waren niet gemaakt voor die sterke trekkers, het kwam dus regelmatig voor dat een ploeg tijdens het werken op het land dwars doormidden werd getrokken, de ploeg werd dan in twee stukken gestald op het Doormanplein met de bedoeling deze de volgende morgen gerepareerd weer op te halen, regelmatig werd het dus nachtwerk op het Doormanplein. Er kwamen steeds meer machines voor de landbouw. Die moesten ook regelmatig gerepareerd worden. De smederij was te klein om dat allemaal binnen te doen, het gevolg was dat de meeste spullen op het Doormanplein stonden en ook buiten werden gerepareerd. Soms werd er een bekeuring uitgedeeld vanwege alle attributen op het plein, zoals bijvoorbeeld een dorsmachine die moest worden gerepareerd, die stond bij gebrek aan ruimte half op de Dorpsstraat. Deze dorsmachine was van de gebroeders Jan en Dio Dekker van de boerderij aan de Voordijk 332, die nu hospice is geworden. Tijdens de reparatie kwam politie Plomp langs en hij sommeerde namens zijn meerdere dat de machine voor zeven uur weg moest zijn. Even later kwam de opperwachtmeester samen met de burgemeester wandelend op bezoek, na wat heen en weer gepraat viel het allemaal best mee, het repareren werd van algemeen belang gevonden, zodat de machine klaar gemaakt kon worden.

Doorkijkje in de oude smederij.

Nog een activiteit van een smid in het dorp was het leveren, plaatsen en onderhouden van kolen- en houtkachels. Later kwamen er olikachels bij. Kachelpijpen waren niet altijd op maat te koop, daarom werden ze met de hand gemaakt.

In Barendrecht waren in die tijd drie smeden: Onnink, Flier en Hoefakker. Het kerkelijk gebeuren nam een belangrijke plaats in bij de Barendrechtse, je had Gereformeerde, Hervormde en Chr. Gereformeerde kerken. Elke smid was aangesloten bij een van die kerken en de klanten gingen veelal naar de smid die bij hun eigen kerk hoorde. Dat was bij de bakker en de slager ook zo, maar niet altijd, er waren uitzonderingen.

Er was nog veel meer bedrijvigheid te beleven in het dorp. Meer daarover de volgende keer.

Restauratie monumentale interieur Dorpskerk (2)

‘Oudste huis van Barendrecht’ is een perfect onderhouden rijksmonument

Simon Hoek

In de vorige uitgave van het Contactblad werd ruim aandacht besteed aan de recente restauratie van het monumentale interieur van de Dorpskerk, het oudste rijksmonument van Barendrecht. Het ging toen over de kansel, de kanseltrap en de omheining van de dooptuin. In het tweede en laatste artikel komt de restauratie van de boerenbank en het tiengebodenbord aan de orde.

Simon Hoek, auteur van beide verhalen, is een van de twee kerkrentmeesters die nauw betrokken waren bij de voorbereiding van het project en vervolgens de uitvoering van de werkzaamheden op de voet hebben gevolgd. Bijdragen van de Stichting Vrienden van de Dorpskerk en het Prins Bernhard Cultuurfonds hebben de uitvoering van de omvangrijke restauratie financieel mogelijk gemaakt. Het hele project is vastgelegd in een tiental voortgangsrapportages die zijn gepubliceerd op de Dorpskerkwebsite: www.dorpskerkbarendrecht.nl.

Boerenbank

Volgens de beschrijving van de geschiedenis van de Dorpskerk door koster-organist Cornelis Dirk van der Hoek (1885-1975) heeft het polderbestuur oorspronkelijk een eigen bank in de kerk gehad, een zogeheten Heemraadsbank. Bij de eerste uitbreiding van de kerk in 1771 is die verloren gegaan.

De datering van het meubelstuk dat sinds mensenheugenis de naam Boerenbank draagt, is niet precies bekend. De restauratie die recent werd uitgevoerd, heeft evenwel een nieuwe kijk gegeven op de ouderdom. Na een nadere beschouwing van onderdelen van de Boerenbank zijn de restauratoren van Hekkers & Van 't Spijker uit Wilp ervan overtuigd dat dit meubel is samengesteld uit een meubelstuk dat uit twee achter elkaar liggende banken heeft bestaan. Daarmee wordt de aanname dat de huidige Boerenbank is gebouwd met materiaal van de oorspronkelijke Heemraadsbank realistischer. In dat geval zou het meubelstuk minimaal uit de tijd dateren van de kansel. Het gaat dan om het midden van de zeventiende eeuw.

Tijdens de restauratie is verder komen vast te staan dat de Boerenbank, evenals de kansel, 'gehout' is geweest om de weeldebelasting uit de Franse tijd te omzeilen. Bij een van de eikenhouten panelen uit de luifel is de 'gehoute' achterkant nagenoeg onbeschadigd tevoorschijn gekomen.

Hoewel de indruk bestond dat de luifels aan de onderzijde (zichtzijde) in redelijke staat waren, bleek dat met name de luifels aan de bovenkant ernstig waren aangetast door bruinrot, in de loop der eeuwen veroorzaakt door een te vochtige omgeving. De oorspronkelijke steunribben bovenop de luifels waren danig beschadigd door (niet meer actieve) houtworm.

Na de demontage hebben de drie luifels eerst een behandeling gekregen om eventueel aanwezig ongedierte te vernietigen. Daartoe hebben ze een maand in een zuurstofloze container gelegen. Daarna werd gegarandeerd dat de luifels vrij van ongedierte zijn.

In de werkplaats werden de luifels uit elkaar gehaald en grondig schoongemaakt met staalwol. Vervolgens werd de aangetaste bovenzijde van elke luifel behandeld met een dunne laag vloeibare kunsthars. Hierdoor hoefde geen van de eikenhouten onderdelen te worden vervangen en is het geheel weer stevig. Nadat elk onderdeel van de drie luifels was behandeld, werden ze weer gemonteerd en teruggeplaatst. Om in de toekomst het doorzakken van de luifels te voorkomen, hebben ze een extra borging aan de muren gekregen.

Tiengebodenbord

Voorgeschiedenis

Het Tiengebodenbord is een geschenk van het echtpaar Westra-Jelsma. Ter gelegenheid van hun 25-jarig huwelijk op 26 januari 1914 hebben zij het uit dankbaarheid aangeboden aan de Dorpskerk.

Uit recente naspeuringen is gebleken dat het bord niet het eerste Tiengebodenbord is geweest in protestant Barendrecht, en ook niet het eerste wetsbord waarbij Klaas Sjoerds Westra was betrokken. Onderzoek in het archief van de gereformeerde Singelkerk heeft aan het licht gebracht dat Westra op 22 februari 1890 de eerste van drie aanbieders was van 'de Wet des Heeren' op twee tafelen voor de nieuwe kerk aan de Singel van de 'dolerende' Nederduits Gereformeerde Kerk. Volgens een brief behoorde het drietal tot degenen die zich in 1887 hadden afgescheiden van de toenmalige Hervormde (Dorpskerk) gemeente. (De bewuste brief met de handtekeningen van de aanbieders bevindt zich in het Gemeente-archief Rotterdam).

Na de sluiting van de Singelkerk zijn deze wetsborden achtergebleven in het gebouw en door het garagebedrijf Heijkoop gebruikt als plankieren. Drie bejaarde Barendrechtse hebben dit als ooggetuigen bevestigd. Bij de sloop van de Singelkerk zijn de borden jammer genoeg verloren gegaan.

Schilder Klaas Sjoerds Westra heeft de Gereformeerde Kerk na een conflict verlaten en zich weer aangesloten bij de Hervormde Dorpskerkgemeenschap. Hij en zijn vrouw blijven in de herinnering als de schenkers van het huidige Tiengebodenbord.

Restauratie van de omlijsting

Na demontage van het Tiengebodenbord hebben alle onderdelen van de eikenhouten omlijsting een behandeling gekregen om eventueel aanwezig ongedierte te vernietigen. Net als de luifels van de Boerenbank hebben ze een maand in een zuurstofloze container gelegen.

In de werkplaats werden alle onderdelen van de omlijsting gerestaureerd – dat wil zeggen grondig schoongemaakt met staalwol en in grotere elementen aan elkaar gelijmd. Daarna volgde een behandeling met een speciale was.

Tot ieders verrassing werd vastgesteld dat het eikenhout een eerder leven had gehad, voordat het werd verwerkt in de omlijsting van het Tiengebodenbord. Bij nauwkeurige bestudering van de onderdelen werden namelijk slotuitsparingen en bijbehorende sleutelgaten gevonden. In 1914 waren die zorgvuldig gecamoufleerd. Deze conclusie sluit aan bij wat in de aanbiedingsbrief stond. Daarin was te lezen dat de omlijsting van ‘oud eikenhout’ was.

Restauratie van de tekstpanelen

Op de twee tekstborden staan enerzijds de oudtestamentische tien geboden en anderzijds de nieuwtestamentische samenvatting ervan. Bij een eerste onderzoek leken de tekstpanelen te zijn geschilderd op leerachtig materiaal. De craquelévorming zette de onderzoekers echter op het verkeerde been, want na demontage bleek dat gemeentelid Westra eerste klas schilderslinnen had gebruikt. Door de inwerking van zonlicht en warmte was de afwerklaag hard geworden en leek hierdoor van leer te zijn.

De tekstpanelen werden met veel geduld met bladgoud gerestaureerd

Het Tiengebodenbord is een sieraad in de monumentale Dorpskerk

De restauratie van de tekstborden was het werk van de firma De Rietflint uit Twello. De twee restauratoren van dit bedrijf houden zich al vele jaren in opdracht van musea, kerken en particulieren bezig met monumentale schilderijen. Omdat de tekstborden eigenlijk ook schilderijen zijn, ondergingen ze een zelfde restauratieproces als gebruikelijk bij schilderijen.

Eerst werden de vuile aanslag en de afwerklaag verwijderd. Deze behandeling ging centimeter voor centimeter en was dus langdurig. Vervolgens werden twee grote en vele kleine beschadigingen van het linnen gerepareerd met oude stukjes linnen die op het houten frame waren achtergebleven bij een eerdere restauratie in 1962. Daarna werd met bladgoud en goudstof elke beschadigde letter bijgewerkt. Tenslotte kregen de panelen een afwerklaag om nieuwe aantasting van vuil te voorkomen. In de eerste week van mei 2016 werden de omlijsting en de twee tekstpanelen teruggebracht naar de Dorpskerk en gemonteerd.

Op 18 juni 2016 was de feestelijke oplevering van het gerestaureerde kerkinterieur. Bijzonder was dat vijftig nazaten van het echtpaar Westra-Jelsma aanwezig waren. De auteur van dit artikel heeft in enkele maanden tijd nagenoeg alle nazaten van het echtpaar weten te achterhalen. Daarbij hebben medewerk(st)ers van het archief van de Historische Vereniging Barendrecht waardevolle assistentie verleend. In aansluiting op de feestelijke bijeenkomst werd een reünie van alle Westra-nazaten gehouden.

Voltooiing

Met de ingrijpende werkzaamheden is bijna het hele houten interieur van de Dorpskerk gerestaureerd. Helaas was er in 2015/2016 niet genoeg geld om de restauratie van de laatste stukken van de lambrisering

te financieren. Recent heeft de stichting Vrienden van de Dorpskerk echter meegedeeld dat weer voldoende giften zijn ontvangen om ook deze restauratie uit te voeren. Dat gebeurt in 2017.

Dankzij de decennialange ondersteuning van de vriendenstichting is de Dorpskerk momenteel een van de best onderhouden monumenten van Barendrecht geworden. Om het 'oudste huis van Barendrecht' in deze conditie te houden, is overigens veel geld nodig. Elke bijdrage, groot of klein, is daarom van harte welkom!

In het kader van het Reformatiejaar 2017 is de Dorpskerk in januari elke zaterdagmorgen van 10 en 12 uur geopend. Bezoekers kunnen dan de resultaten van de restauratie met eigen ogen zien.

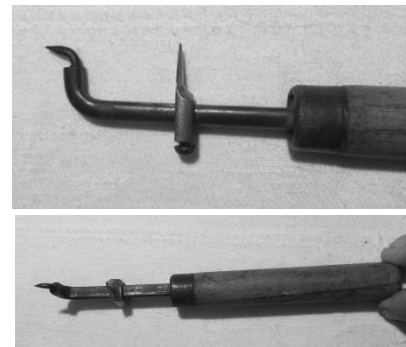
Z o e k p l a a t j e

Maaïke Roomer-van Roosmalen

Vorige zoekplaatjes

Op het zoekplaatje van de vorige keer hebben we nog geen reactie ontvangen en proberen het daarom in deze uitgave nog een keer, dit keer met een extra foto. Het betreft een gebruiksvoorwerp met een houten handvat en enkele scherpe metalen haken en punten. Het voorwerp is ongeveer 30 cm lang.

Nogmaals: wie kan ons hiermee verder helpen?

D e H e e r v a n H e n d r i k - I d o - A m b a c h t

Een bijzondere namencombinatie

drs. R.J. de Redelijkheid

Aanleiding

Mijn oudtante Maaïke Slooter trouwt in 1936 met Marius Fortuin Uijterlinde. Hoewel de familie Slooter mijn primaire onderzoeksobject was, intrigeerde de naam Marius Fortuin Uijterlinde voldoende om daar wat meer over te willen weten. Dit leidde tot een boeiende ontdekkingsreis waarvan dit artikel het gevolg is.

De Raadt van Hendrik-Ido-Ambacht

Jan Pietersz de Raadt is het oudste van acht kinderen van Pieter Jansz de Raadt en Neeltje Pietersdr Barendregt. Het geslacht De Raadt behoort dan al generaties lang tot de bestuurlijke elite van het eiland IJsselmonde en heeft vooral bezittingen in de omgeving van Rhoon en Portugaal. Ook schrijver dezes stamt uit dit geslacht van welks vroege leden grafzerken in de kerken van Rhoon en Portugaal aanwezig zijn. Het jonge echtpaar De Raadt-Barendregt vestigt zich in Barendrecht. Daar wordt op 3 november 1748 zoon Jan gedoopt. Op 10 oktober 1779 trouwt Jan de Raadt met Maria Fortuijn. Zij is op 27 februari 1757 te Barendrecht gedoopt en een dochter van Pleun Pietersz Fortuijn en Machteltje Cornelisdr de Vette. Ook Jan Pietersz de Raadt en Maria Fortuijn krijgen acht kinderen, waarvan de meeste jong overlijden. Zo niet zoon Pleun de Raadt die op 13 mei 1788 in Barendrecht ter wereld komt. Hij zal ruim 81 jaar worden. Zijn ouders overlijden in het eerste kwart van de 19e eeuw in Barendrecht. Vader Jan op 12 februari 1821 en moeder Maria op 24 maart 1820.

Pleun Jansz de Raadt is een succesvol man. Hij wordt één van de invloedrijkste mensen van zijn streek en komt er tot grote welstand. Hij is in 1809 notaris te Barendrecht en mag in de jaren 1811-1813 zelfs de titel “keizerlijk notaris” voeren. Op 10 april 1812 trouwt hij in zijn woonplaats met Lena Barendregt, dochter van Gerrit Leendertsz Barendregt en Elisabet Rokusdr van der Gijp. Vanaf de Franse tijd vervult Pleun tal van functies in bestuur en magistratuur. Hij wordt provisioneel maire (1811-1813) en vervolgens president (1813-1817) van Barendrecht. Daarna schout en secretaris van West-Barendrecht en Carnisse (1817-1825) en burgemeester van Oost-Barendrecht (1827-1836). In 1836 koopt hij de heerlijke rechten van Hendrik-Ido-Ambacht en gaat sindsdien ook als Heer van Hendrik-Ido-Ambacht door het leven. Vanaf 1837 zijn Oost- en West-Barendrecht samengevoegd tot één gemeente met als burgemeester Pleun de Raadt. Hij blijft dit ambt vervullen tot 1850.

Pleun Jansz de Raadt heeft niet alleen iets met het openbare bestuur, maar ook met namen en vernoemingen. Als kind van zijn tijd houdt hij de traditionele vernoemingsregels in ere als zijn kinderen worden geboren. Pleun en Lena krijgen zeven kinderen die stuk voor stuk worden vernoemd naar respectievelijke ouders en naar henzelf. Zes van de kinderen worden voorzien van een dubbele voornaam. Drie zonen worden volwassen, drie kinderen sterven binnen het jaar en de jongste zoon wordt maar elf jaar. Bij deze naamgeving gebeurt iets bijzonders. Wellicht dat de functie van de vader als secretaris gecombineerd met het schout- en burgemeesterambt lastige vragen heeft voorkomen, maar twee van zijn zonen krijgen een opvallende voornaamcombinatie. Op 20 maart 1819 komt een zoon ter wereld die de voornamen Marius Fortuijn krijgt. De boreling krijgt daarmee de doop- en familienaam van zijn grootmoeder van vaders kant Maria Fortuijn als voornamen. Hetzelfde, maar nu nog uitzonderlijker gebeurt met de zoon die op 11 maart 1822 wordt geboren. Deze wordt bij de Burgerlijke Stand ingeschreven als Eliza van der Gijp de Raadt. Daarmee de volledige naam van zijn grootmoeder van moeders zijde Elisabet van der Gijp dragend. De jonge Eliza van der Gijp de Raadt overlijdt op 31 juli 1822, slechts vierenhalf maand oud. Ook Pleun's echtgenote Lena Barendregt overlijdt al op 10 september 1833. Pleun de Raadt hertrouwt vervolgens op 6 augustus 1835 te IJsselmonde met Anthonetha Pietersdr Molenaar, aldaar geboren op 30 augustus 1800.

Dat Pleun Janszoon de Raadt iets met namen en status heeft, blijkt ook wanneer zijn eigen naam door een uitspraak van de rechtbank op 13 juni 1847 formeel wordt gewijzigd in Plonius Jan de Raadt van Hendrik-Ido-Ambacht. Het gezin De Raadt woont vanaf 1820 in Huis Waalesteyn aan de Dorpsstraat te Barendrecht. Dit huis blijft tot 1918 in de familie en er wonen achtereenvolgens drie generaties notarissen De Raadt. Op 2 januari 1850 komt er een einde aan zijn burgemeesterschap in Oost- en West-Barendrecht vanwege een te nauwe familieband met de gemeenteontvanger. Deze functie wordt vervuld door zijn zoon Marius Fortuijn de Raadt. De Gouverneur des Konings vindt dit onacceptabel en vader Plonius dient zijn ontslag in. Hij verhuist naar Dordrecht alwaar hij rechter wordt bij de Arrondissementsrechtbank. Vanaf 1856 tot aan zijn overlijden op 6 mei 1870 is hij ook lid van Provinciale Staten. Zijn zoon Gerrit Adrianus treedt in zijn voetsporen. In 1841 promoveert hij op stellingen over Romeins en hedendaags recht aan de Hogeschool te Utrecht. Hij is advocaat (1841-1854), rechter (1854-1862) en als liberaal politicus in verschillende periodes tussen 1852 en 1866 acht jaar lid van de Tweede en twaalf jaar lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal (1871-1883). Tevens heeft hij zitting in de gemeenteraad van Dordrecht (1856-1862) en is hij burgemeester van de stad (1862-1883). Hij maakt ook nog een jaar (1870-1871) deel uit van Provinciale Staten. Ook mag hij zich als overlevende opvolger van zijn vader Heer van Hendrik-Ido-Ambacht noemen. Bij zijn uit Krimpen aan den IJssel afkomstige al op 28-jarige leeftijd overleden echtgenote Adriaantje Johanna Hoogendijk krijgt hij drie dochters, van wie één binnen het eerste levensjaar overlijdt.

mr. Gerrit Adrianus de Raadt
(afbeelding: Parlementair Documentatiecentrum
Universiteit van Leiden)

Gerrits oudere broer Jan Jacob de Raadt is evenals hun vader als notaris actief in Barendrecht, zo ook Jans oudste zoon Leonardus Apollonius de Raadt. De laatste wordt op 11 maart 1838 in Barendrecht geboren en vestigt zich op 7 oktober 1865 ter plaatse als notaris. Hij trouwt met twee uit Klundert afkomstige zussen Heller. Eerst op 20 augustus 1868 met de 24-jarige Josina en, nadat zij op 11 september 1872 kort na de geboorte van haar zoon overlijdt, op 10 juni 1875 met haar zeven jaar jongere zus Henriëtte Johanna. Zij zijn dochters van Johan Rudolph Heller en Joostje Vogel. Leonardus Apollonius overlijdt op 9 september 1907 te Barendrecht. In 1918 vertrekt zijn weduwe Henriëtte Johanna Heller uit Huis Waalesteyn. Zij overlijdt uiteindelijk op 21 december 1938 te 's-Gravenhage. De zoon uit zijn eerste huwelijk Johann Rudolph Justus de Raadt, in Barendrecht geboren op 28 augustus 1872, is later Officier van Administratie bij de Koninklijke Marine. Hij trouwt op 19 maart 1908 met de in Indië geboren officiersweduwe Paulina Metman.

Marius Fortuijn

Maria Fortuijn is in 1820 op 63-jarige leeftijd overleden, maar zij leeft tot in de huidige tijd voort in haar naamdragende nakomelingen Marius Fortuijn. Het onderzoekje daarnaar leert dat deze namencombinatie voornamelijk in de geslachten De Raadt en Uijterlinde voorkomt.

Marius Fortuijn de Raadt was er ongewild de oorzaak van dat zijn vader in 1850 Barendrecht verliet en naar Dordrecht trok om daar zijn loopbaan voort te zetten. Marius Fortuijn heeft niet lang als Ontvanger der Gemeente Oost- en West-Barendrecht kunnen werken. Hij overlijdt al op 30 mei 1855, zijn echtgenote Maartje Cornelia Leeuwenburg met een aantal jonge kinderen achterlatend. Hun oudste zoon Apollonius Leonardus de Raadt is in Barendrecht geboren op 17 november 1845. Hij trouwt met Maria Hoogendijk uit Ouderkerk aan den IJssel. Met haar krijgt hij in de periode 1869-1887 tien kinderen alvorens het huwelijk op 8 november 1888 door echtscheiding wordt ontbonden. Het op 16 september 1876 geboren vijfde kind krijgt de namen Marius Fortuijn de Raadt. Deze Marius Fortuijn trouwt in 1906 met Everdina Petronella Maria van Oorschot. Hij overlijdt op 9 februari 1941 in Gouda. In 1942 verschijnt bij de Fa. Schotanus & Jens het proefschrift van Marius Fortuijn de Raadt. De promovendus is in 1913 in Gouda geboren en een zoon van het echtpaar De Raadt-van Oorschot. Hij doet doctoraal examen in 1935, is semi-arts in 1936 en promoveert op 23 juni 1942 bij professor C.D. de Langen aan de Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Utrecht op het onderwerp 'De IJzerstofwisseling: klinische waarnemingen over het serumijzer'. In 1938 vestigt hij zich als arts in Gouda, later is hij dat in Rotterdam waar hij ook meer dan 25 jaar is verbonden aan het Sint Franciscus Gasthuis. In augustus 1942 wordt in de krant zijn verloving met de op Java geboren artsendochter Elvira Christina (Elly) van Lith aangekondigd. Haar vader is een periode geneesheer in Nederlandsch Oost-Indië. Dr. Adriaan Johan Jacob van Lith is in 1884 te Aalten geboren en heeft onder meer een academische publicatie over "De Praktijk der ontluizing" (1922) op zijn naam staan. Elly van Lith blijkt later getrouwd met Hugo van Hylckama Vlieg. Zij overlijdt in 2012. Dr. M.F. de Raadt overlijdt op 6 augustus 1969. Van hem zijn mij geen nazaten bekend. Zijn oudere broer Johannes heeft in ieder geval een dochter Eleonora Everdina Clara, die in 1938 te Hollandsche Rading is geboren.

De vierde zoon van Marius Fortuijn de Raadt en Maartje Leeuwenburg is Leonardus Apollonius de Raadt, hij wordt op 19 februari 1851 in Barendrecht geboren en treedt op 10 oktober 1872 in Mijnsheerenland met Neeltje Schelling in het huwelijk. Twee van hun kinderen krijgen de namen Marius Fortuijn. Het eerste zoontje wordt in 1873 geboren en sterft binnen een maand. De tweede zoon met deze namen aanschouwt op 30 december 1882 te Barendrecht het levenslicht. Hij trouwt te Rotterdam op 3 maart 1910 met Pieterella Ouboter en is daar koek- en banketfabrikant. Na het faillissement van zijn bedrijf in 1911 verdient hij de kost als kantoorbediende. Zij krijgen in ieder geval een dochter en een zoon. Zoon Leonardus Apollonius overlijdt op 18-jarige leeftijd in 1932. Vader Marius Fortuijn de Raadt is dan al in 1923 op 40-jarige leeftijd gestorven.

Het jongste kind van Marius Fortuijn de Raadt en Maartje Leeuwenburg is dochter Helena Maria de Raadt. Zij is op 2 september 1852 te Barendrecht geboren en trouwt in 1871 met Bartholomeus Uijterlinde. Bartholomeus is op 10 september 1847 te Barendrecht geboren en bouwman van beroep. Zijn vader is Adrianus Uijterlinde, geboren in Barendrecht op 19 april 1808 en aldaar overleden 29 april 1859. Diens ouders zijn Meeuwis Arijze Uijterlinde en Lijntje Adrianusse van der Staaij. Adrianus Uijterlinde trouwt op 8 november 1845 te Barendrecht met Hendrika Niemantsverdriet. Zij is in West-Barendrecht geboren op 4 mei 1818 als dochter van Jan Niemantsverdriet en Fennigje de Raadt. Hendrika overlijdt op

15 november 1852 te Barendrecht, slechts 34 jaar oud. De naam Uijterlinde is afgeleid van de woonplaats van de stamvader van dit geslacht Meus Pietersz uit (De) Lint die zich rond 1644 te Sint Anthoniepolder vestigt.

Helena Maria de Raadt wordt ook slechts 34 jaar en krijgt in haar huwelijk van vijftien jaren negen kinderen. Haar oudste zoon wordt op 28 december 1873 geboren en krijgt de namen Marius Fortuijn Uijterlinde. Hij trouwt op 30 maart 1905 in Barendrecht met Lena Stijntje Blijdorp en zij krijgen drie kinderen. Hun oudste dochter Helena Maria wordt op 26 maart 1908 te Groote Lindt geboren en treedt op 26 maart 1929 te Zwijndrecht in het huwelijk met Govert Vetten. Hun beide zoons worden in Den Haag geboren. De tweede zoon komt in 1933 ter wereld en zijn ouders willen hem Marius Fortuijn noemen. Omdat de Haagse ambtenaren van de Burgerlijke Stand de naam Fortuijn niet willen accepteren, moet er bewijs worden overlegd dat dit een bestaande voornaam is die elders wel door de beugel kon. Daarom wordt de naam Fortuijn pas op 10 december 1935 via een rechtbankbeschikking formeel als tweede voornaam toegevoegd. Marius Fortuijn Vetten trouwt met Ans Draijer en zij krijgen twee dochters.

Het zevende kind van Helena en Bartholomeus is weer een jongen. Hij komt op 16 mei 1883 ter wereld en wordt naar zijn grootouders van vaders zijde Adrianus Hendrikus genoemd. Adrianus Hendrikus Uijterlinde trouwt op 29 september 1904 met Adriaantje Hilligje Kranenburg, zij is op 7 juni 1885 in Barendrecht geboren. Adrianus en Adriaantje vestigen zich als landbouwers in Heerjansdam en krijgen uiteindelijk elf kinderen. Hun zesde kind wordt geboren op 27 augustus 1911 en krijgt de namen Marius Fortuin Uijterlinde. Adrianus komt om het leven doordat hij van de tram springt teneinde de gevolgen van een dreigend ongeluk te ontlopen. Bizar is dat de tram vervolgens niet in een ongeval betrokken raakt.

Marius Fortuin Uijterlinde trouwt op 30 april 1936 te Zuid-Beijerland met Maaïke Slooter. Zij is het achtste van dertien kinderen van de rietsnijder en -handelaar Bastiaan Slooter en zijn echtgenote Jakomijna Verschoor. Het grote gezin van Bas Slooter woont aan de Nieuwendijk bij Zuid-Beijerland, alwaar Maaïke op 14 juli 1914 ter wereld komt. Het gezin Uijterlinde-Slooter woont de eerste jaren in Rotterdam waar Marius Fortuin Uijterlinde melkcontroleur is. Daar worden ook hun twee oudste kinderen geboren. De tweede zoon (1940) wordt naar zijn vader Marius Fortuin Uijterlinde genoemd. Zij verhuizen vervolgens naar Zwijndrecht waar nog twee kinderen het gezin completeren. Na het overlijden van zijn eerste echtgenote hertrouwt Marius Fortuin met Ali Zoutewelle. Samen krijgen ze nog drie kinderen. De beide dochters vernoemen hun vader in hun kinderen alleen met de naam Marius. Zoon Marius Fortuin Uijterlinde, roepnaam Fort, is meubelmaker en heeft later een winkel in galanterieën. Hij is de laatste drager van deze namencombinatie, trouwt en heeft een dochter. Na hem komt de voornaamcombinatie Marius Fortuin niet meer voor.

Hiermee eindigt de zoektocht naar de nakomelingen van Maria Fortuijn die haar naam al bijna twee eeuwen laten voortleven. Onderstaande fragmentgenealogie is opgesteld om dit inzichtelijk te maken.

Fragmentgenealogie

I. Pleun Jansz de Raadt, geboren Barendrecht 13-5-1788, notaris 1809, keizerlijk notaris 1811-1813, provisioneel maire van Barendrecht 1811-1813, president van Barendrecht 1813-1817, schout en secretaris van West-Barendrecht en Carnisse 1817-1825, burgemeester van West-Barendrecht en Carnisse 1825-1836 en burgemeester van Oost-Barendrecht 1827-1836, Heer van Hendrik-Ido-Ambacht vanaf 1836, burgemeester van Oost- en West- Barendrecht 1837-1850, rechter arrondissementsrechtbank in Dordrecht vanaf 1850, lid van Provinciale Staten 1856-1870, overleden Dordrecht 6-5-1870, zoon van *Jan Pietersz de Raadt* en *Maria Fortuijn/Fortuin*, trouwt(1) Barendrecht 10-4-1812 **Lena Barendregt**, gedoopt Barendrecht 25-6-1792, overleden Barendrecht 10-9-1833, dochter van *Gerrit Leendertsz Barendregt* en *Elisabet Rokusdr van der Gijp*, trouwt(2) IJsselmonde 6-8-1835 **Anthonetha Pietersdr Molenaar**, geboren IJsselmonde 30-8-1800, overleden/begraven Barendrecht/Dordrecht 24/28-10-1878, dochter van *Pieter Jansz Molenaar* en *Anna Wilhelmina Carolina Masson*.

Uit het eerste huwelijk:

1. Jan Jacob de Raadt, geboren West-Barendrecht 18-9-1812, notaris, overleden Barendrecht 21-11-1867, trouwt Barendrecht 9-11-1837 Maria van den Berg, geboren Barendrecht 10-1-1816, overleden Rotterdam 9-1-1900, begraven Barendrecht, dochter van *Jacob van den Berg* en *Soetje Nieuwburg*.

2. Gerrit Adrianus de Raadt, geboren West-Barendrecht 4-8-1813, overleden West-Barendrecht 25-9-1813.
3. Elisabet de Raadt, geboren West-Barendrecht 9-6-1816, overleden West-Barendrecht 13-4-1817.
4. Mr. Gerrit Adrianus de Raadt, geboren West-Barendrecht 20-3-1818, advocaat, rechter, lid Provinciale Staten, lid van Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal, burgemeester van Dordrecht 1862-1883, Heer van Hendrik-Ido-Ambacht, overleden Dordrecht 31-12-1883, trouwt Krimpen aan den IJssel 19-5-1842 *Adriaantje Johanna Hoogendijk*, geboren Krimpen aan den IJssel 7-2-1821, overleden Dordrecht 9-6-1849, dochter van *Gerrit Adrianus Hoogendijk* en *Wilhelmina Verduin*.
5. Marius Fortuijn de Raadt, geboren West-Barendrecht 20-3-1819, volgt **II**.
6. Eliza van der Gijp de Raadt, geboren West-Barendrecht 11-3-1822, overleden West-Barendrecht 31-7-1822.
7. Apollonius Leonardus de Raadt, geboren West-Barendrecht 16-6-1827, overleden West-Barendrecht 16-7-1838.

II. Marius Fortuijn de Raadt, geboren West-Barendrecht 20-3-1819, ontvanger der gemeente Oost- en West-Barendrecht, overleden Oost- en West-Barendrecht 30-5-1855, trouwt Barendrecht 11-4-1845 **Maartje Cornelia Leeuwenburg**, geboren Rhoon 10-1-1827, overleden Barendrecht 18-5-1907, dochter van *Pieter Leeuwenburg* en *Maria Leeuwenburg*.

Uit dit huwelijk:

1. Apollonius Leonardus de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 17-11-1845, volgt **III-a**.
2. Pieter Marius de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 19-8-1847, overleden Oost- en West-Barendrecht 27-1-1848.
3. Pieter Marius de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 24-11-1848, overleden Oost- en West-Barendrecht 26-5-1900.
4. Leonardus Apollonius de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 19-2-1851, volgt **III-b**.
5. Helena Maria de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 2-9-1852, volgt **III-c**.

III-a. Apollonius Leonardus de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 17-11-1845, stadsreiziger, kantoorbediende, overleden 's-Gravenhage 16-3-1920, trouwt(1) Ouderkerk aan den IJssel 12-11-1868 **Maria Hoogendijk**, geboren Ouderkerk aan den IJssel 28-8-1849, overleden Gouda 31-1-1927, dochter van *Arie Hoogendijk* en *Jacomina Cornelia Schouten*, huwelijk ontbonden 8-11-1888, trouwt(2) Amsterdam 30-7-1890 **Cornelia Westerik**, geboren Amsterdam 1865, dochter van *Hendrik Westerik* en *Aaltje Schoonhoven*, trouwt(3) Amsterdam 17-4-1902 **Arnoldina Bergh**, geboren Amsterdam 12-3-1857, overleden Hilversum 6-9-1932, dochter van *Johannes Bergh* en *Hendrica Drugborn*.

Uit het eerste huwelijk:

1. Martina Cornelia de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 19-9-1869, overleden Gouda 8-12-1946, trouwt Gouda 23-5-1894 Jacobus Gerardus Cornelis Kamphuisen, geboren Gouda 14-5-1868, banketbakker, overleden 14-2-1953, begraven Gouda, zoon van *Pieter Wilhelmus Kamphuisen* en *Maria Wilhelmina Snor*.
2. Arie de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 18-6-1871, winkelier, overleden Zeist 17-12-1945, trouwt Alkmaar 29-7-1926 Wilhelmina Catharina Lafeber, geboren Gouda 17-8-1883, buffetjuffrouw, overleden Reeuwijk 28-2-1959, dochter van *Philippus Hubertus Jacobus Lafeber* en *Gerritje van Elst*.
3. Wilhelmina de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 12-5-1873, overleden Wassenaar 17-4-1926, trouwt Gouda 21-12-1898 Cornelis van Eijk, geboren Gouda 20-1-1870, docent scheikunde aan de KMA te Breda, leraar HBS, overleden/crematie 's-Gravenhage/Velsen 19/23-2-1940, zoon van *Cornelis van Eijk* en *Niesje van den Tooren*.
4. Anthonetta de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 27-2-1875, overleden Hilvarenbeek 25-8-1959, trouwt Gouda 23-2-1898 Simon Braat, geboren Schiedam 20-2-1872, overleden Amsterdam 12-9-1930 zoon van *Hendrik Braat* en *Johanna Elisabeth de Boer*.
5. Marius Fortuijn de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 16-9-1876, volgt **IV-a**.
6. Pieter Marinus de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 9-8-1878, leraar gymnasium Tiel, overleden Ommen 5-2-1954, trouwt Ooststellingwerf 17-5-1910 Hilligje van der Sluis, geboren Appelscha 17-2-1887, overleden Appelscha 18-3-1955, dochter van *Arent Alles van der Sluis* en *Margje Brink*.
7. Gerard Adriaan de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 11-7-1881, rijksveearts, overleden Leeuwarden 24-12-1929, begraven Appelscha, trouwt Ooststellingwerf 8-8-1907 Margje van der Sluis, geboren Appelscha 23-8-1885, overleden 18-8-1964, begraven Appelscha, dochter van *Arent Alles van der Sluis* en *Margje Brink*.
8. Helène Marie de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 20-8-1883, verloofd(1) met Louis Johan Marie Vermaat, geboren Gouda 16-1-1882, overleden Gouda 2-12-1905, zoon van *Marinus Vermaat* en

- Neeltje de Gids*, trouwt(2) Gouda 30-11-1907 Jan Willem Groot, geboren Edam 22-11-1876, zoon van *Pieter Willem Groot* en *Eefje Plas*. Wonen in Edam, Bergen en in Huize den Bongerd te Renkum (1925).
9. Maria de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 31-3-1886, overleden Velp 4-8-1966, begraven Rheden, trouwt Gouda 8-1-1908 Frans Hendrik Kooijman, geboren Utrecht 7-10-1877, overleden Velp 23-12-1956, begraven Rheden, zoon van *Anthonie Pieter Kooijman* en *Johanna Cornelia Weurman*.
 10. Nellij de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 6-9-1887, ontvangt het getuigschrift HBS-b te Gouda in 1905, kantoorbediende, ongehuwd. Woont in Dordrecht.

IV-a. Marius Fortuijn de Raadt, geboren Ouderkerk aan den IJssel 16-9-1876, koopman, boekhouder en procuratiehouder Stearine kaarsenfabriek, overleden Gouda 9-2-1941, begraven Gouda, trouwt 's-Gravenhage 30-5-1906 **Everdina Petronella Maria van Oorschot**, geboren Gouda 4-5-1880, dochter van *Johannes van Oorschot* en *Jannetje (Jeannette) van der Veer*.

Uit dit huwelijk:

1. Johannes de Raadt, geboren Gouda, trouwt Maartensdijk 25-3-1937 C. Sanders, geboren Gouda.
2. Dr. Marius Fortuijn de Raadt, geboren (ad) Gouda 13-6-1913, slaagt voor doctoraal geneeskunde 1935 en als semi-arts 1936, vestigt als arts te Gouda 1938 en te Rotterdam, promoveert aan de Faculteit der Geneeskunde RUU 23-6-1942, arts in het Sint Franciscus Gasthuis te Rotterdam, overleden Rotterdam 6-8-1969, verlooft zich 15-8-1942 met Elvira Christina (Elly) van Lith, geboren Koedoes (Java-NOI) 21-3-1915, dochter van *Adriaan Johan Jacob van Lith*, geneesheer in NOI, en *Anna Christina Schmidt*.

III-b. Leonardus Apollonius de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 19-2-1851, lid van de gemeenteraad 1883-1905 en wethouder van Barendrecht 1893-1905, overleden Voorburg 6-8-1927, trouwt Mijnsheerenland 10-10-1872 **Neeltje Schelling**, geboren Mijnsheerenland 20-11-1853, overleden Voorburg 23-7-1934, dochter van *Klaas Schelling* en *Maria van der Linden*.

Uit dit huwelijk:

1. Marius Fortuin de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 30-3-1873, overleden Mijnsheerenland 28-4-1873.
2. Martina Cornelia de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 2-2-1874, overleden Voorburg 18-11-1931, begraven Barendrecht, trouwt Barendrecht 13-5-1896 Dirk Leenheer, geboren Oost- en West-Barendrecht 14-7-1872, overleden Rotterdam 14-4-1939, begraven Barendrecht, zoon van *Mels Leenheer* en *Lijntje Blijdorp*.
3. Maria Klazina de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 21-2-1879, overleden na 25-2-1953, trouwt Rotterdam 23-8-1906 Marinus Stephanus Kreft, geboren Schiedam 6-6-1874, onderwijzer, overleden Oegstgeest 8-4-1943, zoon van *Hendrik Kreft* en *Catharina Noordijk*.
4. Helena Maria de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 2-3-1880, verhuist vanuit Rotterdam (waar zij komende van Voorburg arriveert op 12-11-1934) naar Barendrecht 16-9-1935, ongehuwd, overleden Voorburg 14-8-1960.
5. Klazina Maria de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 6-3-1881, overleden 20-1-1943, begraven Charlois, trouwt Rotterdam 8-8-1907 Cornelis van der Pols, geboren Charlois 25-5-1879, kantoorbediende, procuratiehouder, overleden Rotterdam 29-6-1930, zoon van *Pieter van der Pols* en *Bastiaantje Kruidenier*.
6. Marius Fortuijn de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 30-12-1882, volgt **IV-b**.
7. Neeltje Bastiaantje de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 15-4-1885, overleden 1967, begraven Voorburg, trouwt Rotterdam 15-7-1909 Willem Coenraad Lighthelm, geboren Voorburg 15-5-1885, overleden Voorburg 17-1-1956, zoon van *Johannes Pieter Franciscus Lighthelm* en *Margrietta Koetsier*.
8. Leonardus Apollonius de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 7-8-1888, ongehuwd, overleden Voorburg 7-3-1915.
9. Nico Jan de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 12-1-1894, overleden 's-Gravenhage 23-11-1969, trouwt Voorburg 26-5-1921 Anna van der Spek, geboren Rotterdam 17-4-1894, overleden Leidschendam 20-5-1977, dochter van *Marinus van der Spek* en *Maartje Hoogenboezem*.

IV-b. Marius Fortuijn de Raadt, geboren Barendrecht 30-12-1882, koek- en banket-fabrikant, kantoorbediende, overleden Rotterdam 28-10-1923, trouwt Rotterdam 3-3-1910 **Pieterella (Nelly) Ouboter**, geboren Rotterdam 21-9-1888, overleden Rotterdam 21-3-1965, dochter van *Jan Ouboter* en *Alida Rijweg*.

Uit dit huwelijk:

1. Alida Jeanne de Raadt, geboren Rotterdam 7-5-1912.
2. Leonardus Apollonius de Raadt, geboren Rotterdam 23-11-1913, overleden Hillegersberg 8-5-1932.
3. levenloze zoon de Raadt, geboren Rotterdam 24-12-1920.

III-c. Helena Maria de Raadt, geboren Oost- en West-Barendrecht 2-9-1852, particuliere, overleden Barendrecht 9-9-1886, trouwt Barendrecht 6-12-1871 **Bartholomeus Uijterlinde**, geboren Oost- en West-Barendrecht 10-9-1847, bouwman, overleden Barendrecht 29-12-1927, zoon van *Adrianus Uijterlinde* en *Hendrika Niemantsverdriet*, trouwt(2) Oost- en West-Barendrecht 2-11-1887 **Willemina van der Tholen**, geboren Oost- en West-Barendrecht 25-12-1860, overleden Rotterdam 9-3-1938, dochter van *Cornelis van der Tholen* en *Grietje Leeuwenburg*.

Uit het eerste huwelijk:

1. Hendrika Adriana Uijterlinde, geboren Ridderkerk 14-5-1872, woont in Soest, overleden Hilversum 6-9-1948, trouwt Barendrecht 25-4-1895 Anthonie Zwart, geboren Ridderkerk 12-4-1868, overleden Soest 11-9-1943, zoon van *Jilles Zwart* en *Maria Voordendag*.
2. Marius Fortuijn Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 28-12-1873, volgt **IV-c**.
3. Adrianus Hendrikus Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 8-8-1875, overleden Oost- en West-Barendrecht 8-12-1880.
4. Martina Cornelia Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 4-7-1877, overleden Ouderkerk aan den IJssel 27-2-1914, trouwt Barendrecht 11-4-1901 Cornelis Jan Hoogendijk, geboren Ouderkerk aan den IJssel 10-8-1875, overleden Ouderkerk aan den IJssel 23-6-1946, zoon van *Cornelis Arieszn Hoogendijk* en *Marrigje Nap*.
5. Jan Leonardus Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 26-7-1879, overleden Oost- en West-Barendrecht 26-12-1879.
6. Apollonia Johanna Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 18-10-1880, overleden Hilversum 16-9-1947, trouwt Barendrecht 16-4-1903 Johannes van der Sijs, geboren Barendrecht 1-9-1876, overleden Hilversum 10-4-1931, zoon van *Adrianus van der Sijs* en *Jannetje van den Ban*.
7. Adrianus Hendrikus Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 16-5-1883, volgt **IV-d**.
8. Maria Neeltje Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 25-4-1885, overleden 29-9-1957, begraven Zeist, trouwt Barendrecht 13-8-1914 Cornelis Schippers, geboren Ridderkerk 3-11-1885, overleden Zeist 29-7-1959, zoon van *Josua Schippers* en *Annijsje Pot*.
9. Helena Maria Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 20-4-1886, overleden Oost- en West-Barendrecht 11-3-1887.

Uit het tweede huwelijk:

1. Cornelis Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 26-7-1888, overleden 3-4-1966, trouwt Westmaas 14-8-1913 Dirkje Bouman, geboren Westmaas 3-4-1893, dochter van *Leendert Bouman* en *Apollonia Kaptein*.
2. Margaretha Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 7-2-1890, overleden Ede 4-4-1975, trouwt Barendrecht 31-8-1915 Cent Pieter van der Bie, geboren Oost- en West-Barendrecht 26-7-1890, zoon van *Anthonie van der Bie* en *Bastiaantje Niemantsverdriet*.
3. Willemina Maria Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 6-5-1891, overleden Oost- en West-Barendrecht 26-12-1902.
4. Lijntje Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 30-7-1892, overleden Oost- en West-Barendrecht 1-1-1893.
5. Jan Leonardus Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 22-10-1893, overleden Barendrecht 4-2-1913.
6. Lijntje Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 16-1-1895, overleden Gorinchem 4-3-1961, begraven Gorinchem, trouwt Barendrecht 31-8-1920 Johannes Adrianus Monster, geboren Vreeswijk 7-7-1891, overleden Vuren 17-12-1965, begraven Gorinchem, zoon van *Jan Monster* en *Neeltje Westerveld*.
7. Leendert Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 12-2-1896, overleden Barendrecht 15-2-1914.
8. Bartholomeus Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 22-6-1897, overleden Barendrecht 3-10-1913.
9. Pieter Cornelis Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 14-8-1898, onderwijzer, overleden 16-1-1978, trouwt Amsterdam 28-7-1927 Margaretha Gepka Duintjer, geboren Amsterdam 1901, dochter van *Derk Hendrik Duintjer* en *Margaretha de Bruin*.
10. Arie Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 11-3-1900, onderwijzer, trouwt Rotterdam 20-12-1928 Jetske Nauta, geboren Hommerts 18-4-1904, overleden Amstelveen 26-2-1969, dochter van *Walle Jelles Nauta*, hoofd der school en kerkorganist in Hommerts, en *Ytje Wiebes Cnossen*.
11. Marinus Willem Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 23-11-1902, overleden Oost- en West-Barendrecht 2-4-1903.

12. Willemína Maria Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 27-8-1904, overleden Rotterdam 17-4-1993, trouwt Barendrecht 11-4-1928 Jacob Pieter Vaandrager, geboren Oost- en West-Barendrecht 15-11-1903, overleden Rotterdam 13-8-1966, zoon van *Gerrit Vaandrager* en *Maria Maaike Kranenburg*.
13. Marinus Willem Uijterlinde, geboren Barendrecht 21-6-1907, onderwijzer, overleden Rotterdam 2-4-1970, trouwt Rotterdam 23-11-1938 Elisabeth Catharina Breure, geboren Dinteloord 19-5-1912, overleden Rotterdam 13-8-1981, dochter van *Adriaan Leendert Breure* en *Leentje Corstiana Korteweg*.

IV-c. Marius Fortuijn Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 28-12-1873, overleden 13-1-1956, begraven Zwijndrecht, trouwt Barendrecht 30-3-1905 **Lena Stijntje Blijdorp**, geboren Oost- en West-Barendrecht 3-5-1881, overleden Amsterdam 27-1-1943, begraven Zwijndrecht, dochter van *Leendert Blijdorp* en *Janna Niesa Dekker*. Wonen in Zwijndrecht.

Uit dit huwelijk:

1. Helena Maria Uijterlinde, geboren Groote Lindt 26-3-1908, volgt **V-a**.
2. Janna Niesa Uijterlinde, geboren Zwijndrecht 17-11-1911, overleden 19-11-1999, trouwt Herman Gerrit van Teijlingen, geboren Hillegom 5-4-1902, bloembollenreiziger, directeur bloembollenhandel, overleden Bennebroek 7-11-1984, begraven Sassenheim. Geen kinderen.
3. Bartholomeus Uijterlinde, geboren (ad) Zwijndrecht 10-6-1915, trouwt Cornelia Provily geboren Hendrik-Ido-Ambacht 13-4-1919, overleden Zwijndrecht 21-9-1994, dochter van *Cornelis Jan Provily* en *Annijje van der Linden*. Geen kinderen.

V-a. Helena Maria Uijterlinde, geboren Groote Lindt 26-3-1908, overleden Zwijndrecht 5-5-1991, trouwt Zwijndrecht 26-3-1929 **Govert Vetten**, geboren Zwijndrecht 14-8-1906, drogist, overleden 's-Gravenhage 28-5-1967, zoon van *Aart Vetten* en *Trijntje van den Berg*. Huwelijk ontbonden 18-2-1941.

Uit dit huwelijk:

1. Aart Dirk Vetten, geboren 's-Gravenhage 3-10-1930, accountant, trouwt Boukje van der Werff.
2. Marius Fortuijn Vetten, geboren 's-Gravenhage 17-2-1933, scheepvaartagent, overleden Dordrecht 9-6-2013, trouwt Ans Draijer, geboren 26-8-1934, overleden Dordrecht 11-7-2014.

IV-d. Adrianus Hendrikus Uijterlinde, geboren Oost- en West-Barendrecht 16-5-1883, landbouwer, overleden IJsselmonde 15-12-1925, trouwt Barendrecht 29-9-1904 **Adriaantje Hilligje Kranenburg**, geboren Oost- en West-Barendrecht 7-6-1885, overleden Dordrecht 10-4-1971, dochter van *Jan Kranenburg* en *Trijntje Valster*.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Uijterlinde, geboren Barendrecht 4-1-1905, overleden 16-4-1967, begraven Zwijndrecht, trouwt na (25-1-)1930 Wilhelmina de Jong, geboren Geldermalsen 6-10-1900, weduwe van Jan Kaptein, overleden Zwijndrecht 17-8-1953, begraven Zwijndrecht, dochter van *Catharinus de Jong* en *Jenneke van Gessel*.
2. Helena Maria Uijterlinde, geboren (ad) Heerjansdam 9-4-1906.
3. Bartholomeus Uijterlinde, geboren (ad) Heerjansdam 14-8-1907, overleden Heerjansdam 23-10-1907.
4. Bartholomeus Uijterlinde, geboren Heerjansdam 19-7-1908, overleden (CDN) 14-10-1979, trouwt Heerjansdam 22-6-1933 Cornelia Broekhuizen, geboren Heerjansdam 26-2-1908, overleden Truro (Nova Scotia-CDN) 22-3-1995, dochter van *Kleis Broekhuizen* en *Maartje Kornelia van Dijk*.
5. Trijntje Pieterella Uijterlinde, geboren Heerjansdam 8-5-1910, overleden Arnhem 10-12-1993, trouwt Gerardus Johannes van der Brugge, geboren 4-4-1907, overleden Arnhem 24-12-1977.
6. Marius Fortuin Uijterlinde, geboren Heerjansdam 27-8-1911, volgt **V-b**.
7. Adriaantje Hillegonda Uijterlinde, geboren (ad) Heerjansdam 4-11-1912, overleden Heerjansdam 8-1-1913.
8. Nikolaas Uijterlinde, geboren Heerjansdam 21-6-1914, overleden IJsselmonde 11-12-1999, begraven Heerjansdam, trouwt Hendrika Heiltje Liefwaard, geboren 30-10-1925, overleden Barendrecht 17-3-1995, begraven Heerjansdam, dochter van *Wouter Liefwaard* en *Heiltje Hendrika Vervelde*.
9. Arie Uijterlinde, geboren Heerjansdam 9-11-1915, overleden Loosdrecht 15-3-1990, trouwt Diderieka Dorothea Floor, geboren Loosdrecht 26-2-1922, overleden Hilversum 29-10-2007, begraven Nieuw-Loosdrecht, dochter van *Piet Floor* en *Petronella van den Dolder*.
10. Martien Cornelis Uijterlinde, geboren Heerjansdam 25-3-1918, overleden Dordrecht 21-1-1946, begraven Heerjansdam, trouwt Heerjansdam 7-9-1944 Neesje Cornelia Kaptein, geboren Heerjansdam 21-12-1919, overleden Sliedrecht 25-4-2007, dochter van *Korstiaan Kaptein* en *Adriana Johanna van den Berg*.
11. Dirk Cornelis Uijterlinde, geboren (ad) Heerjansdam 9-7-1920, overleden Dordrecht 31-3-1952.

V-b. Marius Fortuin Uijterlinde, geboren Heerjansdam 27-8-1911, melkcontroleur, overleden 18-2-1984, begraven Zwijndrecht, trouwt(1) Zuid-Beijerland 30-4-1936 **Maaïke Slooter**, geboren Zuid-Beijerland 14-7-1914, dienstbode, overleden Zwijndrecht 3-2-1958, dochter van *Bastiaan Slooter* en *Jacomijna Verschoor*, trouwt(2) **Aaltje (Ali) Zoutewelle**, geboren 10-7-1926, overleden Zwijndrecht 25-10-1998, begraven Zwijndrecht, dochter van *Adriaan Zoutewelle* en *Antje Schouten*.

Uit het eerste huwelijk:

1. Adrianus Hendrikus Bastiaan Uijterlinde.
2. Marius Fortuin (Fort) Uijterlinde.
3. Bastiaan Jan Johannes Uijterlinde.
4. Jacomijna Adriana Hillegonda Uijterlinde.

Uit het tweede huwelijk:

1. Netty Uijterlinde.
2. Duco Uijterlinde.
3. Lily Uijterlinde.

(ad) = aktedatum

Recapitulerend

Het doel van mijn onderzoekje was het zoeken naar de oorsprong en naar het voorkomen van de namencombinatie Marius Fortuijn. Er kan niet met volledige zekerheid worden gesteld dat alle naamdragers nu zijn opgespoord. Door de privacywetgeving zijn contemporaine bronnen beperkt toegankelijk. Het onderzoekje heeft ons kennis laten maken met:

1. Marius Fortuijn de Raadt (1819-1855), zoon van Pleun Jansz de Raadt en Lena Barendregt.
2. Marius Fortuijn de Raadt (1873-1873), zoon van Leonardus Apollonius de Raadt en Neeltje Schelling.
3. Marius Fortuijn Uijterlinde (1873-1956), zoon van Bartholomeus Uijterlinde en Helena Maria de Raadt.
4. Marius Fortuijn de Raadt (1876-1941), zoon van Apollonius Leonardus de Raadt en Maria Hoogendijk.
5. Marius Fortuijn de Raadt (1882-1923), zoon van Leonardus Apollonius de Raadt en Neeltje Schelling.
6. Marius Fortuin Uijterlinde (1911-1984), zoon van Adrianus Hendrikus Uijterlinde en Adriaantje Hilligje Kranenburg.
7. Dr. Marius Fortuijn de Raadt (1913-1969), zoon van Marius Fortuijn de Raadt en Everdina Petronella Maria van Oorschot.
8. Marius Fortuijn Vetten, (1933-2013), zoon van Govert Vetten en Helena Maria Uijterlinde.
9. Marius Fortuin Uijterlinde (1940-), zoon van Marius Fortuin Uijterlinde en Maaïke Slooter.

Was de vernoeming van zijn kinderen een uitzonderlijke genealogisch daad van Pleun de Raadt? Hoewel het absoluut een zeldzaamheid blijft, zijn van een dergelijke vernoeming meer gevallen bekend. Een vaker voorkomend verschijnsel is het toevoegen van de familienaam van de moeder aan die van de vader, zodat nakomelingen met een dubbele achternaam door het leven gaan. Feit is dat het in dit artikelje gaat om een wel unieke voornamencombinatie, die al generaties lang in de familie wordt doorgegeven. Dit maakt de naamkeuze van Pleun Jansz en zijn echtgenote toch tot een genealogische bijzonderheid.

Bronnen:

- *De Parenteel van Doen Beijensz*, J.J. Vervloet e.a., Rotterdam 1989.
- P. de Raadt-Barendrecht Educatief (website).
- *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek, Deel 4*, A.W. Sijthoff, Leiden 1918.
- Parlementair Documentatiecentrum, Universiteit van Leiden.
- *Fragment-genealogie familie Uijterlinde*, J.E.J. Blinde, in: Contactblad Historische Vereniging Barendrecht, 21e jaargang, Nr. 79, juni 1999.

Maaïke Bakker

Bron: www.meeopdenwind.nl

Het is de winter van 1944/1945. Ik ben 5 jaar.

Moeder schilt de aardappelen voor het middageten. Ik kijk naar haar handen. Iedere keer pakt zij een nieuwe aardappel en rolt die vliegensvlug door haar handen. De schil blijft in een krul hangen aan de aardappel. Soms wordt het een heel lange schil. Even later plompt de aardappel zachtjes in het water. Maar niet altijd. Soms landt een aardappel een beetje harder in het water dan bedoeld. De spetters vliegen dan hoog op. Moeder schrikt er zelf van. De ketel is nu halfvol met geschilde aardappelen. Maar ik weet dat er nog veel meer in moet. De ketel moet helemaal vol! Iedere middag kookt moeder een wasketel met aardappelen. De ketel is tot rand gevuld. Een half uurtje later gaat de ketel op het gas. Moeder kan hem maar net dragen, zo zwaar weegt hij.

Clazien, mijn oudere zus dekt de tafel in de achterkamer. Straks gaan we eten. Het is buiten koud en in huis is het ook niet warm. De kamer is groot met een hoog plafond. De hele winter is het al koud in huis. Het vriest heel hard.

Ik hoor iemand kloppen op de deur. “Volluk” klinkt het heel zacht. Moeder hoort het niet eens. “Moeder, er is iemand aan de deur.” Moeder loopt naar de deur. O, ik hoor het al. Ik ken de stem die iets vraagt. Er staat een man voor de deur. En ik denk ook dat ik weet hoe hij eruitziet. Er komen bijna iedere dag mensen aan de deur. En ze zien er bijna allemaal hetzelfde uit. Deze man ook.

Voedseldropping boek Irenestraat april 1945

Ik vind het eng als ik naar hem kijk. Zijn ogen zijn heel groot. Zijn gezicht is klein en mager. Hij ziet heel wit en een beetje paarsig!

“Kom maar even binnen,” zegt moeder, en ze pakt een stoel voor hem.

“Ga maar even zitten,” zegt ze.

De man trilt als hij op de stoel zit. Moeder pakt een lepel uit de lade. Zij schept uit de grote wasketel aardappelen op een bord. Heerlijke, warme, verse aardappelen. Ze zijn nog maar net gekookt. Ook groente schept zij op het bord. En jus. “Kijk eens,” zegt ze, “eet maar lekker op.” Ze zet het bord met eten voor hem op tafel. De man eet snel, heel snel. “Ik heb zo’n honger,” zegt hij. “Ik ben hier naartoe gekomen en hoopte dat ik weer eten kreeg.” Hij kijkt heel blij nu. Als hij weer wat warm geworden is en gegeten heeft, bedankt hij moeder wel drie keer.

Ik kijk door het kamerraam als hij naar buiten loopt. O, hij is op de fiets, zie ik. Een heel oude fiets. Om de wielen zitten geen banden meer. Hij fietst op de velgen. Als hij weggaat, luister ik. De fietswielen knerssen over het puin. Ik weet precies hoe het klinkt. Slingerend, bijna vallend rijdt de man door het puin naar het brugje. Als hij maar niet valt. Ik loop naar het raam van de voorkamer. Gelukkig, hij is al op de weg. Het is nog heel ver fietsen naar de grote stad, weet ik.

Later die dag komen nog meer mensen aan de deur. “Alstublieft! Hebt u iets te eten?” De mensen kijken mijn moeder smekend aan. Soms komen zij met een oude kinderwagen het erf op. Thuis hopen hongerige kinderen dat er eten wordt meegebracht.

Moeder deelt iedere middag uit de grote wasketel tot er geen aardappeltje meer in zit. En zij geeft ook vaak wat eten mee voor de kinderen thuis. Niet alleen bij ons, ook bij de burens vragen zij om eten. In de naburige stad is niets meer. Soms gaan ze blij naar huis. Als hun gammele fietsen volgeladen zijn met etenswaren! Vooral in oude kinderwagens kan veel eten. Maar iemand moet het wel geven!

Een poosje later, als de kinderwagen leeg gegeten is, komen ze weer terug. Maken ze weer die tocht naar ons dorp. Ook al hebben ze het ontzettend koud. Ze moeten wel, er is niets meer te eten in de stad. Ze hebben vreselijke honger. Hongerig en koud blijven ze langskomen, smekend om eten. Het houdt niet op! Soms sluit moeder de luiken tijdens het eten, zodat de mensen ons niet zien eten!

Bevrijdingsfeest Gebroken Meeldijk 1945

Kort na de oorlog komt er een man aan de deur. Hij vertelt dat hij in de oorlog bij een razzia is opgepakt en weggevoerd naar Duitsland. Zijn gezin blijft achter, zonder eten. Hij zegt tegen mijn moeder: “U hebt mijn gezin gered van de hongerdood. Ik kom u daarvoor bedanken!”

Op 5 mei 1945 is de oorlog voorbij. Vooral de laatste Oorlogswinter is heel zwaar. In de grote steden is vreselijk geleden. Er sterven in die laatste winter 20.000 landgenoten van kou en honger.

Ik heb nog jaren gedroomd over de oorlog. Een terugkerende droom: ik sta voor de spoorwegovergang en moet er over om thuis te komen. Vlak voor mijn ogen gaan de bomen naar beneden. Zij sluiten de weg af. Ik moet wachten, op de trein die straks langskomt. Plotseling terwijl ik daar wacht, gaat het luchtalarm af. De sirenes gillen. Panisch van angst wil ik wegrennen. De bommenwerpers komen! Ik moet weg, weg. Ik moet naar huis! Maar de overweg is dicht. De bomen zijn naar beneden. Ik kan niet weg, ik kan niet naar huis! Dan schrik ik wakker. Even blijft de angst nog. Voelt het alsof het oorlog is. En dan, ineens weet ik het: ik droomde! Ik droomde! Ik word heel blij; er is geen oorlog meer. Het is voorbij. Het is vrede!

Na de 1e wereldoorlog werd in 1919 de Volkerenbond opgericht. Helaas bracht dat niet waarop werd gehoopt. Men droomde van een blijvende vrede. En in mei 1940 werd ook Nederland betrokken in de 2e wereldoorlog. Een vreselijke oorlog! Zal de vrede, waar veel mensen zo vurig naar verlangen, er ooit komen?

Historische Vereniging Barendrecht

D'Ouwe School, Dorpsstraat 150-150a, 2992 BE Barendrecht

IBAN NL98 INGB 0002 5309 26

☎ 0180-618142 – info@historischbarendrecht.nl – www.historischbarendrecht.nl

Algemene informatie: mw. J.W.M. Verboom

Openingstijden

Archieven Oud Barendrecht elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur;
elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur op afspraak, mw. De Bruijn
Genealogie elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 13.00 uur
Afgifte goederen elke dinsdag van 11.00 tot 15.00 uur

Bestuur

Voorzitter mw. J.P. Schaap
Secretaris mw. J.W.M. Verboom-van Geenen
Penningmeester J.E.J. Blinde jr
Leden mw. M.H. de Bruijn-Veenman
W. van Helden
J. Kooy
D. Mooyaart

Ledenadministratie

mw. N. Verschoor

Contactpersonen werkgroepen

Archieven Oud Barendrecht en Genealogie

mw. M.H. de Bruijn-Veenman
mw. J.P. Schaap

Barendrecht van vroeger op ansicht, foto en film

Algemeen A.G. van de Garde
Digitaal fototeam J. Verschoor

Bibliotheek en Archief

C.W. Vermeer

Bodemonderzoek

Algemeen T.C. Blinde

Beheer vondsten en documentatie

vóór 1995: mw. C.G. Ratsma-Stouten

na 1995: L. Louwerse

tegels: mw. L.M.M. Hagendijk

Documentatie ontwikkeling Barendrecht

T.D. van Wijk

Monumentenzorg

J. Kooy

Nieuws- en Advertentieweekblad De Schakel

mw. R. Baank

Tentoonstellingen

mw. J.W.M. Verboom-van Geenen

Restauratie en onderhoud/voorwerpen

W.M. Groenenboom

Website-beheer

P. Dreef

Witter Elektrotechniek

Koolmees 29
2986 VB Ridderkerk

Telefoon: 0180 - 423382
Mobiel: 06 - 22395062

Autoservice
Groenenboom

APK keuring

Periodiek onderhoud

Bandenservice

Volledige aircoservice

Schadeherstel

Zomer- / Wintercheck

Accessoire inbouw

Reparatiewerkzaamheden

**"Vakmanschap en
persoonlijke service"**

**als basis van
veel veilige kilometers"**

0180-654794

www.autoservice-groenenboom.nl

Voordijk 267 | 2992 AL Barendrecht | Tel.: 0180-654794 | E-mail: info@autoservice-groenenboom.nl

**Rijsdijk, Strijen (078) 674 1801
674 45 15**

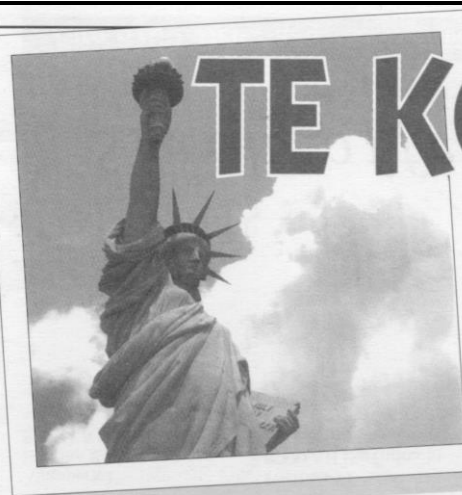

Voor uw vrachttje
zand, grind, grond of
mijnsplit en andere
verhardingen

Veen
elektronika

KTV • hi-fi
video • gloei-
lampen • tl

Onderlangs 1
Barendrecht
(0180) 69 00 50

TE KOOP

Als makelaar en taxateur weet Frits Markus 'Markant' wat er in de onroerend goed wereld te koop is. Natuurlijk niet het Vrijheidsbeeld. Maar de makelaarskennis is bij 'Markant' wel in huis om alle andere projecten aan te kunnen. Wilt u een huis verkopen of zoekt u een ander huis, wenst u een zorgvuldige taxatie of een objectief hypotheekadvies kom dan gerust eens langs. Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en voordelen die 'Markant' u kan bieden.

Markant
FRITS MARKUS MAKELAAR & TAXATEUR O.G.

U vindt 'Markant' aan de Middenbaan 94. 'Markant' is geopend van maandag tot en met zaterdag!

Middenbaan 94 - 2991 CT Barendrecht. Tel.: 0180 - 620 099 Fax: 0180 - 611 585

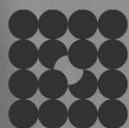
Keukens
van A tot Z

KEUKENSTUDIO
KONIJNENDIJK
BARENDRECHT

www.konijnendijk.nl

Dorpsstraat 174 - 2992 AB Barendrecht
Bij de watertoren - Tel. 0180-611100
maandag gesloten - vrijdag koopavond

SBV
Forensics

SBV Forensics B.V.
Singel 211
3311 KR Dordrecht
Tel. 078-632 08 60

Postbus 15
3300 AA Dordrecht
Fax 078-614 12 72

De puzzel compleet. Elk stukje op zijn plaats

SBV Forensics is een deskundige, multidisciplinaire en bovenal onafhankelijke private dienstverlener op de terreinen van het voorkomen, onderzoeken en/of herstellen van onregelmatige, onrechtmatige en/of strafbare gedragingen in een voornamelijk financieel-administratieve context.

Voor onder meer fraudeonderzoek, procesondersteuning, faillissementsonderzoek en schadeberekeningen kunt u bij ons terecht. Bezoek onze website voor een uitgebreid overzicht van onze diensten, artikelen en nieuwsberichten.

www.sbv-forensics.com

0900-fraudevrij

info@sbv-forensics.com

Aannemingsbedrijf

J. BEVELANDER

- aanbouw
- verbouw
- nieuwbouw
- onderhoud

Bijldorp-zuid 3 - 2992 LD Barendrecht - Tel (0180) 61 98 32
bevelander@solcon.nl - www.jbevelander.nl

**In het centrum van Barendrecht
moet u zijn voor:**

- * Centrale verwarming
- * Vloerverwarming
- * Warmwatertoestellen
- * Gashaarden en gevelkachels
- * Oliegestookte Zibro Kamin kachels
- * Installatiematerialen
- * IJzerwaren en tuinartikelen
- * Machines en gereedschappen

annink&zn.

*Koop bij de zaak, waar u slaagt
Bij de vakman met 85 jaar ervaring*

2e Barendrechtseweg 184 - Telefoon 0180-61 28 66 - Telefax 0180-62 07 04

**Aannemers van grond-,
weg- en
waterbouwkundige
werken**

Barendrecht - Tel. (0180) 61 35 22 - Fax (0180) 61 91 60
Postadres: Postbus 6 - 2990 AA Barendrecht

